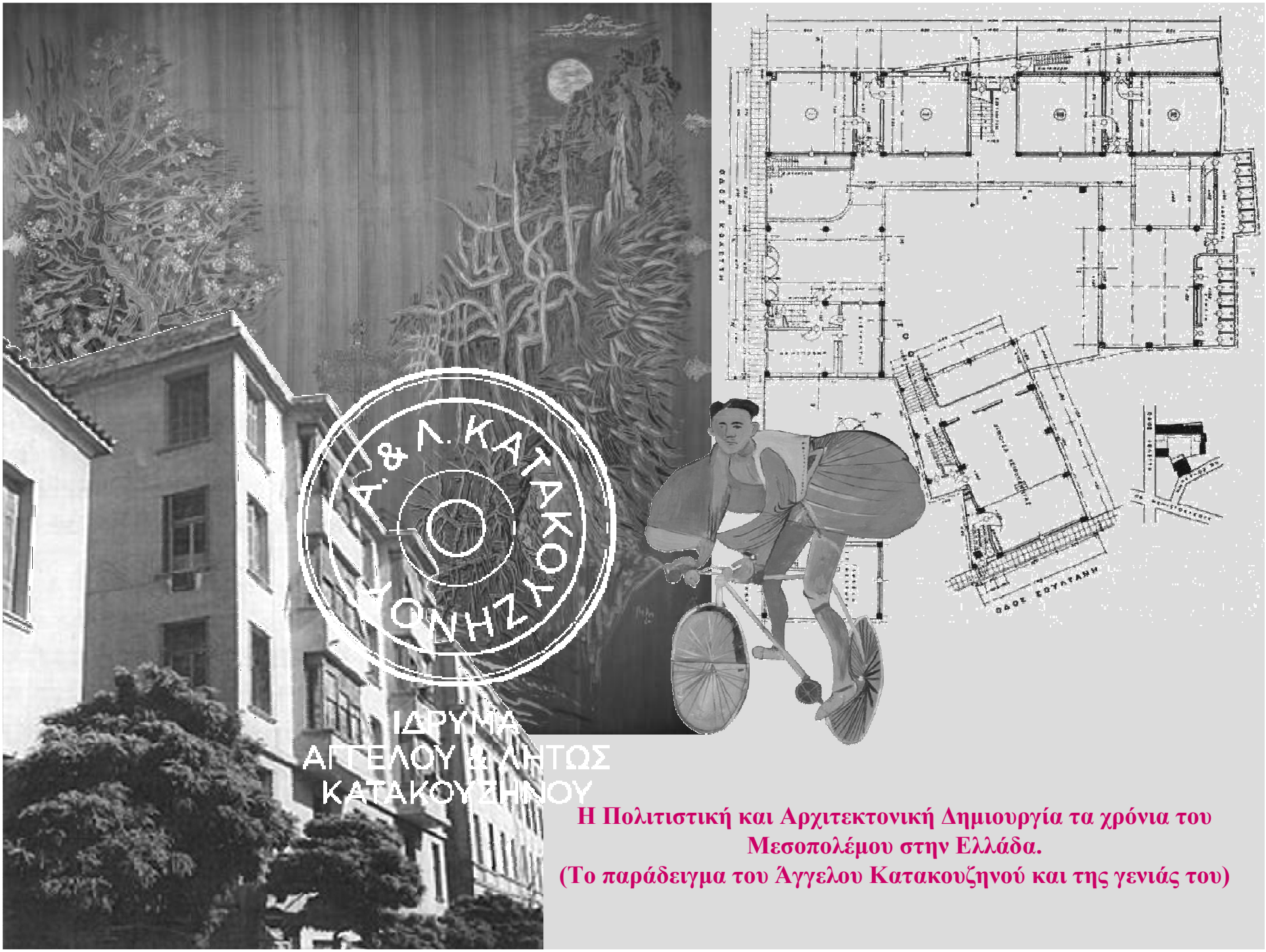

Η Πολιτιστική και Αρχιτεκτονική Δημιουργία τα χρόνια του Μεσοπολέμου στην Ελλάδα.

(Το παράδειγμα του Άγγελου Κατακουζηνού και της γενιάς του)

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Στόχος - Τρόπος προγράμματος

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα σχεδιάστηκε με στόχο την παρουσίαση της Πολιτιστικής και Αρχιτεκτονικής Δημιουργίας τα χρόνια του Μεσοπολέμου στην Ελλάδα. Είναι αποτέλεσμα εθελοντικής εργασίας των ανθρώπων του Ιδρύματος Κατακουζηνού μετά από πρόταση για συνεργασία με την Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων Αττικής και στηρίχτηκε στη συνεργασία ανθρώπων με διαφορετικές ιδιότητες και οπτικές. Η ιδέα και ο σχεδιασμός του συγκεκριμένου εκπαιδευτικού προγράμματος ανήκει στην μουσειολόγο και επιμελήτρια της Οικίας Κατακουζηνού Σοφία Ε. Πελοποννησίου.

Ο στόχος είναι να προσφέρει ένα ταξίδι στα χρόνια αυτά, να θυμίσει σε όλους το παράδειγμα του Άγγελου Κατακουζηνού και της γενιάς του, δηλαδή ανθρώπους που σφράγισαν την εποχή τους, Οι οποίοι δημιούργησαν και υπηρέτησαν με αυτοθυσία το ιδανικό μιας καλύτερης πατρίδας και ενός δικαιότερου κόσμου. Οι συγκεκριμένοι δημιουργοί παρουσιάζονται κυρίως με χρονολογική σειρά και εκφράζουν διαφορετικές αντιλήψεις. Το πρόγραμμα αυτό παρουσιάζει εκπροσώπους από διάφορους τομείς της περιόδου του μεσοπολέμου και φιλοδοξεί να θυμίσει τα όσα εκείνοι κατόρθωσαν σε χαλεπούς καιρούς και να τονίσει το πνεύμα συνεργασίας που τους χαρακτήριζε πέρα από τις διαφορές τους.

Ευελπιστεί να δώσει πρότυπα σε νέους ανθρώπους ώστε να αγωνιστούν με ποιότητα, δύναμη και συνεργασία με στόχο τη δημιουργία.

Το πρόγραμμα αυτό παρουσιάζει ενδεικτικά κάποιες μορφές και γεγονότα για περαιτέρω σκέψη και είναι ανοιχτό σε καινούργιες προσθήκες. Χρησιμοποιήθηκε η εφαρμογή του Power Point ώστε να είναι προσβάσιμο ψηφιακά από όλους και είναι χωρισμένο σε ενότητες ώστε μαθητές και καθηγητές να επιλέγουν τη θεματική που τους ενδιαφέρει.

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Μεσοπόλεμος: Ο Κόσμος σε Κρίση
Χρονικά Όρια

Πριν τον Μεσοπόλεμο: 1914-1918

Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος

Ρωσική Επανάσταση του 1917

Μεσοπόλεμος: 1918-1939

•Φασισμός και Ναζισμός στην Ευρώπη, Μιλιταρισμός στην Ιαπωνία.

• Περιφερειακοί πόλεμοι: Ισπανία, Κίνα, Ισπανία, Παραγουάη, Αιθιοπία

• Οικονομική αστάθεια: Υπερπληθωρισμός στη Γερμανία, 1923.
Ανεργία και κατάρρευση του χρηματιστηρίου στις ΗΠΑ, 1929.

• Πολιτική αστάθεια: Γαλλία, Γερμανία, Μεγάλη Βρετανία.

Το τέλος του Μεσοπολέμου: 1939

Ο κόσμος πάλι σε παγκόσμιο πόλεμο.

Α. & Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Μεσοπόλεμος: Η Ελλάδα σε κρίση
Χρονικά όρια

Πριν το Μεσοπόλεμο: 1912-1922

Η Ελλάδα σε διαρκή πόλεμο. Εθνικός Διχασμός.
Ανθρώπινες απώλειες και οικονομική εξάντληση.

Μεσοπόλεμος: 1922-1940

- Μικρασιατική Καταστροφή 1922: Ανθρώπινη τραγωδία. Προσφυγιά.
- Πολιτική αστάθεια: Πραξικοπήματα 1922, 1923, 1925, 1926, 1933, 1935, 1936.
- Οικονομική αστάθεια: Το Κράτος δανείζεται. Διεθνής Οικονομικός έλεγχος Πτώχευση 1932.
- Κοινωνική Δυστυχία: Φτώχεια, Κοινωνικές ταραχές.
- Δικτατορία 4ης Αυγούστου 1936.

Το τέλος του Μεσοπολέμου: 1940

Η Ελλάδα πάλι σε πόλεμο.

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΟΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Το Κραχ του 1929 πρωτοσέλιδο στην εφημερίδα *The New York Times*

"All the News That's Fit to Print."

The New York Times.

THE WEATHER

VOL. LXXIX....No. 26,312. NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 30, 1929. TWO CENTS

GRUNDY FOR CURBING 'BACKWARD STATES' ON THE TARIFF BILL

Veteran Republican Lobbyist Tells Senate Inquiry the West Needs "Silencing."

PENNSYLVANIA KNOWS BEST

"Unfortunate," He Holds, That the Constitution Gives Equal Voice to States in Senate.

BATTLES INVESTIGATORS

Von Opel, Rocket Flier, Weds Woman Pilot Who Advised Him

COALITION FIGHTING MOVE TO KILL TARIFF

Will Try to Force Through Bill, While Reed Favors Ending Session Nov. 15.

WATSON QUITTING CAPITAL

Departure for Florida Tomorrow for Health Leaves Jones as Republican Senate Leader.

KAHN REFUSES POST IN SENATE CAMPAIGN; CALLS CHOICE UNWISE

He Writes to Moses to Withhold His Name for Treasurer Due to 'Divided Reception.'

WAS RELUCTANT, HE SAYS

Recalls He Told Senator of His Stand, but Yielded as a Duty to His Party.

HOLDS VIEWS CONFIRMED

Newark Man, 4 Feet 10, Says He Was Smallest in A. E. F.

MISSING AIRLINER BROUGHT IN SAFELY

Pilot Lands Western Express-Ship at Albuquerque After Being Forced Down.

WOULD NOT RISK STORM

Passengers Tell of Cold Night in Deserted Ranch House as Snow Swirled Round.

STOCKS COLLAPSE IN 16,410,030-SHARE DAY, BUT RALLY AT CLOSE CHEERS BROKERS; BANKERS OPTIMISTIC, TO CONTINUE AID

LEADERS SEE FEAR WANING

Point to 'Lifting Spells' in Trading as Sign of Buying Activity.

GROUP MEETS TWICE IN DAY

But Resources Are Unable to Stem Selling Tide—Lamont Reassures Investors.

HOPE SEEN IN MARGIN CUTS

Banks Reduce Requirements to 25 Per Cent—Sentiment in Wall St. More Cheerful.

240 Issues Lose $15,894,818,894 in Month; Slump in Fall Exchange List Vastly Larger

CLOSING RALLY VIGOROUS

Leading Issues Regain From 4 to 14 Points in 15 Minutes.

INVESTMENT TRUSTS BUY

Large Blocks Thrown on Market at Opening Start Third Break of Week.

BIG TRADERS HARDEST HIT

Bankers Believe Liquidation Now Has Run Its Course and Advise Purchases.

U. S. STEEL TO PAY $1 EXTRA DIVIDEND

American Can Votes the Same and Raises Annual Rate From $3 to $4.

BIG GAIN IN STEEL INCOME

Earnings for Nine Months Are $15.82 a Share, Against $8.17 a Year Ago.

RESERVE BOARD FINDS ACTION UNNECESSARY

Six-Hour Session Brings No Change in the New York Rediscount Rate.

OFFICIALS ARE OPTIMISTIC

Mellon Also Attends Cabinet Meeting, but Declines to Discuss Developments.

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΟΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Η διανοητική κίνηση στη μεσοπολεμική Ευρώπη

Μετά τον αιματηρό Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο οι δημιουργικές δυνάμεις στην Ευρώπη εκφράστηκαν με ιδιαίτερη ελευθερία και πρωτοτυπία. Οι βασικές ιδέες / συλλήψεις που διέτρεξαν την ήπειρο τις δεκαετίες του 1920 και 1930 ήσαν:

• Η θεωρία της **ψυχανάλυσης**, βασισμένη στα έργα του Αυστριακού Sigmund Freud: ασυνείδητο, όνειρα, σεξουαλικότητα.

• Η θεωρία της **σχετικότητας**, του Γερμανού Albert Einstein: κατάρριψη της Νευτώνειας φυσικής και της θετικιστικής αντίληψης για τον κόσμο και την ανθρώπινη κοινωνία.

• Τα ιδεολογικά συστήματα του **σοσιαλισμού** και του **κομμουνισμού**, όπως διατυπώθηκαν από τους θεωρητικούς του 19ου αι. Karl Marx και Friedrich Engels (Γερμανοί) και του 20ου αι. Vladimir Lenin (Ρώσος) και όπως επιχειρήθηκε να εφαρμοσθούν στη Σοβιετική Ένωση μετά το 1917.

• Το κίνημα του **μοντερνισμού**, με εκπροσώπους σε κάθε τομέα της διανόησης και της τέχνης και σε κάθε χώρα. Ο μοντερνισμός συνταίριαζε τις παραπάνω θεωρίες και τα κύρια χαρακτηριστικά του είναι:

- εστίαση στον άνθρωπο (< *ψυχανάλυση*)
- σημασία της κοινωνικής διάστασης κάθε έργου (< *σοσιαλισμός*)
- κατάρριψη των βεβαιοτήτων του Διαφωτισμού (< *σχετικότητα*)

Η επίδραση του μοντερνισμού στην αρχιτεκτονική, την τέχνη, την ποίηση και τη λογοτεχνία του Μεσοπολέμου στην **Ελλάδα** είναι ιδιαίτερα σημαντική.

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Ελληνική πολιτική και κοινωνία του Μεσοπολέμου

Τις οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες, τις οποίες βίωνε η Ελλάδα στις αρχές του 20ού αιώνα είχαν διαμορφώσει τα συνεχή πλήγματα, που δεχόταν η χώρα ήδη από τη δεκαετία του 1890.

Η **πτώχευση του 1893** και η ακόλουθη επιβολή **διεθνούς οικονομικού ελέγχου**, η **ήττα στον ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897** και η δυσβάστακτη **οικονομική αποζημίωση** που έπρεπε να καταβάλλει η Ελλάδα στην Οθωμανική αυτοκρατορία αποτέλεσαν μια σειρά από πλήγματα, τα οποία έθιγαν το αίσθημα εθνικής ανεξαρτησίας της χώρας.

Ο ιδεολογικός προβληματισμός εξακολουθούσε να είναι το ζήτημα της εθνικής ολοκλήρωσης μέσω της πραγμάτωσης της **Μεγάλης Ιδέας**, της ένωσης δηλαδή των ελληνικών πληθυσμών που βρίσκονταν σε εδάφη εκτός του νέου ελληνικού κράτους. Στα εθνικά ζητήματα, το κρητικό και το μακεδονικό, θα έπρεπε να προστεθεί και το πρόβλημα **διανομής της γης** στη Θεσσαλία.

Κατά τη δεκαετία 1900-1910 παρατηρείται **μετακίνηση του αγροτικού πληθυσμού στα αστικά κέντρα και στο εξωτερικό**, η οποία έχει ως αποτέλεσμα την εισροή ελληνικών κεφαλαίων από το εξωτερικό στη χώρα, γεγονός το οποίο δίνει σχετική αναπτυξιακή ώθηση.

Η εικόνα της Ελλάδας στο εξωτερικό έως και τα μέσα του 19ου αιώνα διαμορφώνεται κυρίως από τις εντυπώσεις των **ξένων περιηγητών**.

Α. & Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Ξένοι περιηγητές – Το παράδειγμα του Fred Boissonas

Ο φιλέλληνας Ελβετός Fred Boissonnas είναι ο πρώτος ξένος φωτογράφος που περιηγήθηκε τόσο πολύ στον ελληνικό χώρο το διάστημα 1903-1933.

Ταξίδεψε από την Πελοπόννησο ως την Κρήτη και τον Όλυμπο και από την Ιθάκη ως το Άγιο Όρος. Μέσα από τις φωτογραφίες και τα λευκώματά του παρουσίασε ένα πανόραμα της Ελλάδας του μεσοπολέμου, και συνέβαλε στη διαμόρφωση της ευρωπαϊκής κοινής γνώμης για την Ελλάδα την ίδια περίοδο.

Ο Boissonnas έστρεψε το φακό του στους ανθρώπους, στις δραστηριότητες τους και στην ελληνική φύση.

Frederic Boissonnas (1858-1944)

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΟΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Λίγοι αγάπησαν την Ελλάδα όσο ο Boissonnas. Ο ίδιος έγραψε στα 1910:

«Αυτός ο λαός, τόσο στις ακτές όσο και στο εσωτερικό της χώρας, ο ψαράς της Αίγινας, ο γεωργός της Αργολίδας, ο βοσκός του Χελμού ή του Παρνασσού, όλος αυτός ο λαός έχει τόσο σπινθηροβόλο πνεύμα, τόση καλοσύνη, τόσο πάθος για την ελευθερία, μια τέτοια λατρεία για το παρελθόν του, μια τέτοια προσήλωση στις αρχαίες συνήθειες […]».

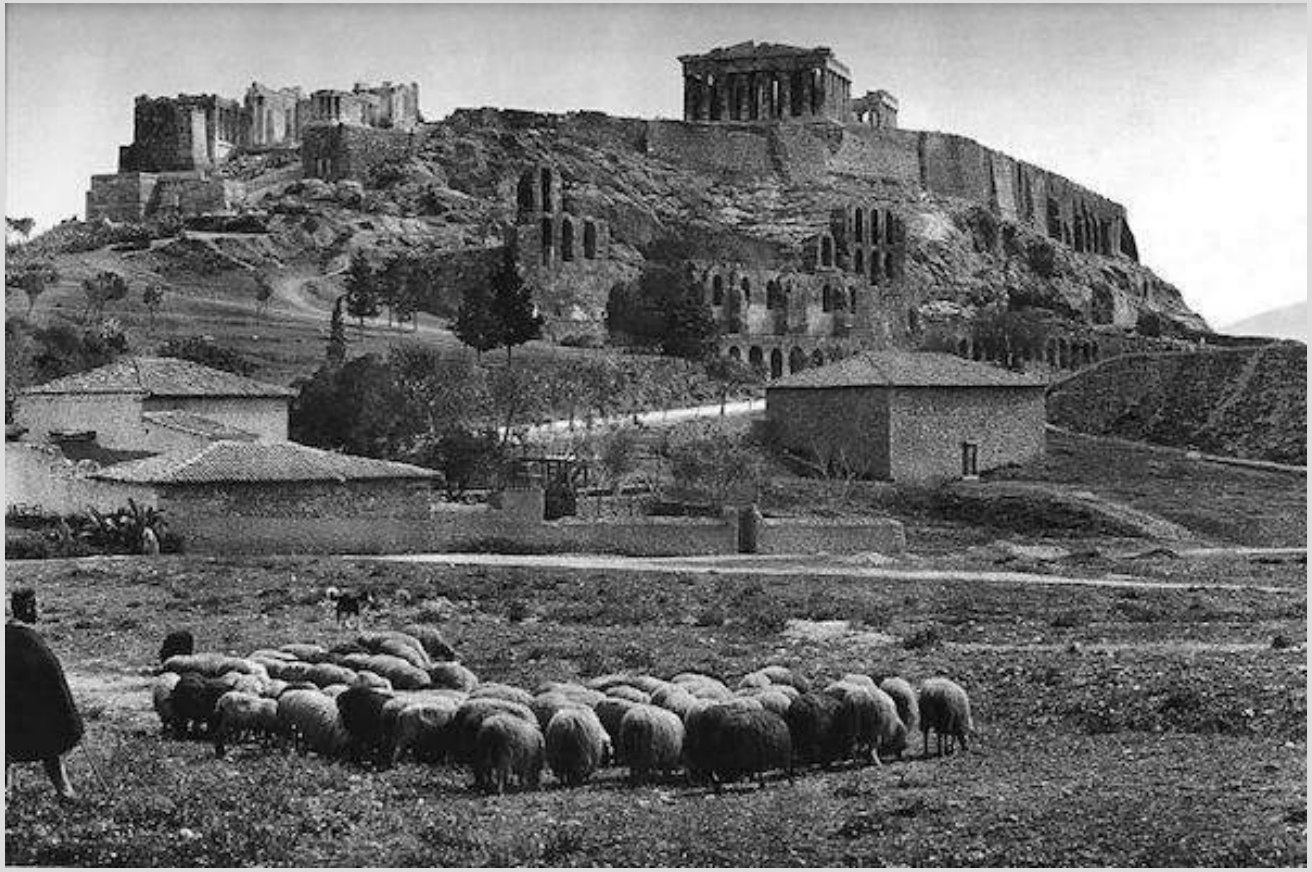

Τα βοσκοτόπια της Ακρόπολης, 1903

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.

Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.

Αρχιτεκτονική

Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές

Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική

Εικαστικές Τέχνες

Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης

Επίλογος, Συντελεστές

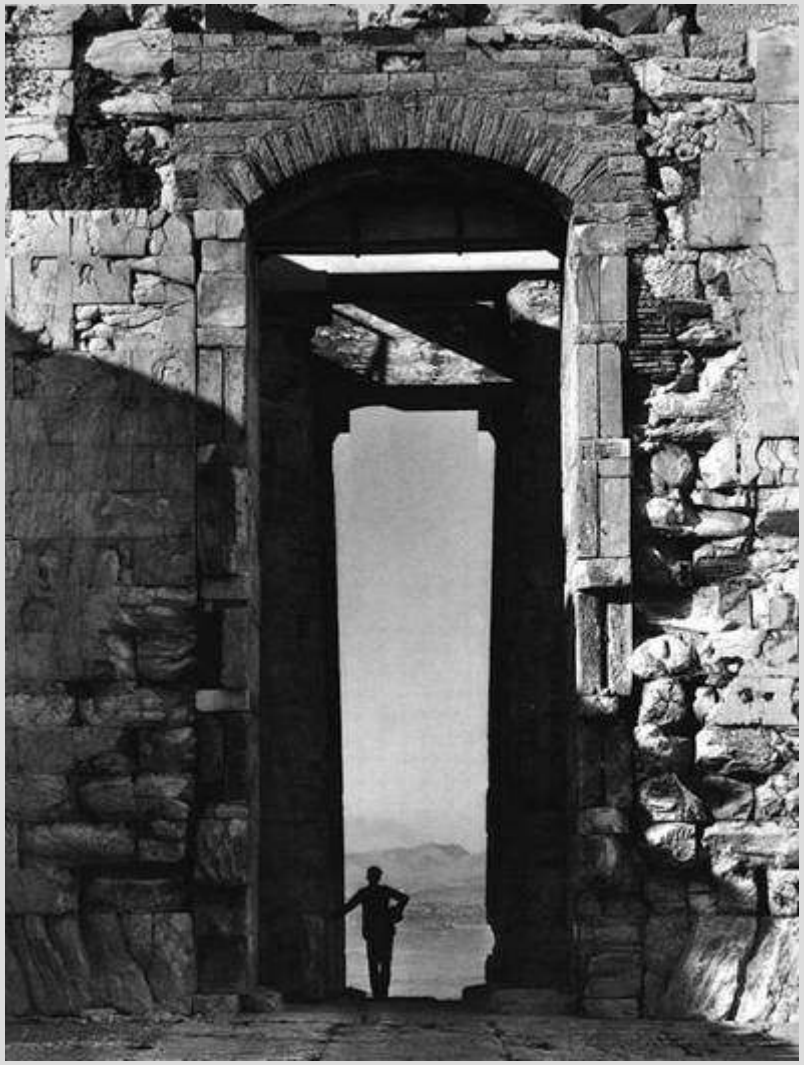

Παρθενώνας (1908)

Α. & Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

«[…] *εκεί όπου οι άλλοι δεν ψάχνουν παρά μόνο για ερείπια εμείς ανακαλύψαμε μια φύση και ένα λαό.*». «*Από παντού έφθαναν συγχαρητήρια γράμματα. Όλοι, από τον πιο ασήμαντο νεαρό Έλληνα φοιτητή ως τον Ελευθέριο Βενιζέλο, έγραφαν για να εκφράσουν το θαυμασμό τους.*» (Fred Boissonas)

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.

Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.

Αρχιτεκτονική

Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές

Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική

Εικαστικές Τέχνες

Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης

Επίλογος, Συντελεστές

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

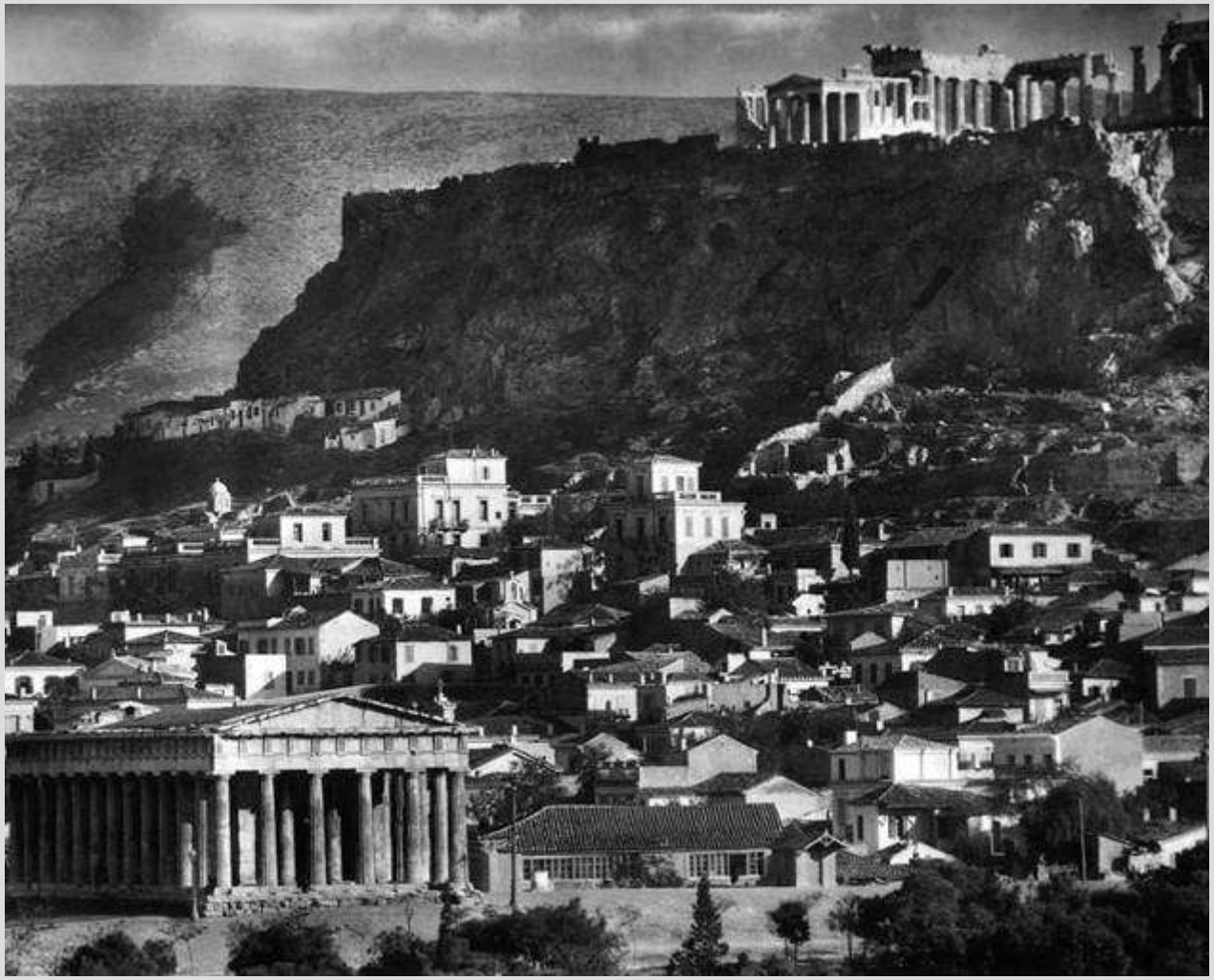

Άποψη της Ακρόπολης από το Θησείο (1920).

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.

Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.

Αρχιτεκτονική

Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές

Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική

Εικαστικές Τέχνες

Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης

Επίλογος, Συντελεστές

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΟΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Αθήνα, οδός Ερμού, 1920

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Ελπίδες και διαψεύσεις κατά τη διάρκεια του Μεσοπολέμου
Η δημιουργία ως αντίδοτο
(μέρος α΄)

Αν για το Νίκο Καζαντζάκη η «ζωή είναι το φωτεινό διάστημα» ανάμεσα σε δύο σκοτεινές αβύσσους, τότε ο **ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟΣ** είναι η επίφαση ειρηνικής ζωής ανάμεσα σε δύο Παγκοσμίους Πολέμους. Τον **Α' Παγκόσμιο Πόλεμο** που τελείωσε το 1918 και το **Β' Παγκόσμιο** που ξεκίνησε το 1939. Στο ενδιάμεσο η ανθρωπότητα και βεβαίως η Ελλάδα πορεύονταν ανάμεσα σε ελπίδες που εξανεμίζονταν πριν προλάβουν να τις βιώσουν.

- Από το «όνειρο» της Ρωσικής Επανάστασης του 1917, στον εφιάλτη του Φασισμού το 1923 και του Ναζισμού το 1933.

- Από το όραμα της πραγμάτωσης της Ελλάδας «των δύο ηπείρων και των πέντε θαλασσών», στη Μικρασιατική Καταστροφή του 1922.

- Από την προσδοκία πως η δημιουργία της Κοινωνίας των Εθνών το 1919/20 θα συνέβαλε καθοριστικά στην προσπάθεια όλων των κρατών να επιλύουν στο μέλλον μόνο ειρηνικά τα προβλήματά τους στο Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

- Από την ελπίδα ότι ο ελληνικός «Εθνικός Διχασμός» τελείωσε το 1918 στην πολιτική αστάθεια με επτά στρατιωτικά πραξικοπήματα σε 14 χρόνια (1922-1936), την πτώση της μοναρχίας, την εγκαθίδρυση της δημοκρατίας και την παλινόρθωση της μοναρχίας και τέλος με την κατάργηση του κοινοβουλευτισμού από τον Ιωάννη Μεταξά τον Αύγουστο του 1936.

Α. & Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Ελπίδες και διαψεύσεις κατά τη διάρκεια του Μεσοπολέμου
Η δημιουργία ως αντίδοτο
(μέρος β΄)

- Από την ελπίδα πως η οικονομική υπερδύναμη των ΗΠΑ το 1920 θα παρείχε ευφορία και στην Ευρώπη μέσω των επενδυτικών κεφαλαίων της στο «Κραχ του Μαύρου Οκτώβρη» του 1929, συνέπεια της «κερδοσκοπίας που κυρίευσε τη χώρα και διαδόθηκε σε ολόκληρο τον κόσμο».

- Από τη βεβαιότητα πως η ελληνική οικονομία την επομένη της ταραχώδους δεκαετίας του 1910 δεν θα μπορούσε να γίνει χειρότερη λόγω και των «προσφυγικών δανείων» του 1924 στην ύφεση του 1931, στην πτώχευση του Μαΐου του 1932 και στην μόνη αναλαμπή της περιόδου, το «ΟΧΙ» του 1940.

Και αν η παραπάνω επιλεκτική ιστορική περιγραφή σας «μαύρισε την καρδιά», η χαρά της ζωής ήρθε από εκεί που είναι προορισμένη να έρχεται, από τη γνώση και τον κόσμο της διανόησης.

Και αν για τον ανθρωπιστή Στέφαν Τσβάιχ «*αληθινή αποστολή του ποιητή είναι να προστατεύει και να υπερασπίζεται τα πανανθρώπινα δικαιώματα και ιδανικά*», για τον έλληνα διανοούμενο Άγγελο Κατακουζηνό, στο σπίτι του οποίου «γράφτηκε» μέρος της ιστορίας της Γενιάς του ’30, αποστολή του είναι να αναδεικνύει την Ελλάδα που μεγαλουργεί, αυτή την Ελλάδα «*που οι στρατευμένοι της τά’δωσαν όλα, αγόγγυστα, για την πατρίδα* […]» και ανταμείφτηκαν από την επιβίωσή της.

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Η Ελλάδα στη Μικρά Ασία

Ελευθέριος Βενιζέλος

Το τέλος του Πρώτου Παγκόσμιου Πολέμου βρήκε την Ελλάδα με σχεδόν διπλασιασμένα τα εδάφη της και ένα κομμάτι της μικρασιατικής ακτής, γύρω από τη Σμύρνη, στον έλεγχό της.

Η επιτυχία αυτή οφειλόταν στην ακατάπαυστη δράση του ελληνικού στρατού και τη διπλωματία του πρωθυπουργού **Ελευθέριου Βενιζέλου**.

Α. & Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Μετά την ήττα του Βενιζέλου στις εκλογές του 1920 και την επιστροφή του **βασιλιά Κωνσταντίνου Α΄**, η ελληνική ηγεσία αποφάσισε να εκστρατεύσει στη Μικρά Ασία και να την ελέγξει ολόκληρη. Η κίνηση αυτή είχε αποτέλεσμα την κατάρρευση του μετώπου και την καταστροφική ήττα από τα τουρκικά στρατεύματα.

Κωνσταντίνος Α΄

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΟΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Η Μικρασιατική Καταστροφή

Η τελική φάση της Μικρασιατικής Καταστροφής ξεκίνησε στις 28 Αυγούστου 1922. Μέσα στο Σεπτέμβριο, ο τουρκικός στρατός αφάνισε κάθε τι ελληνικό στη Σμύρνη. Ήταν το τέλος της ελληνικής παρουσίας στα μικρασιατικά παράλια. Οι ως τότε Ευρωπαίοι «σύμμαχοι», όταν ήταν εμφανές ότι αυτή όλη ήταν μια χαμένη υπόθεση, έγιναν «ουδέτεροι».

Η Μικρασιατική Καταστροφή φέρνει στην χώρα ένα τεράστιο προσφυγικό κύμα, το πολιτικό σκηνικό κλονίζεται από πραξικοπήματα, δημοψηφίσματα και σκάνδαλα και το κραχ του 1929 σφραγίζει το ασταθές σκηνικό.

«Οι άνθρωποι πολεμούσαν στη στεριά, στις θάλασσες, ακόμα και στον ουρανό. Ο τρόμος και ο θάνατος πλανιόταν από τη μια ως την άλλη άκρη της γης, ήταν παντού, στους δρόμους, στα σπίτια, […] είχε γίνει μέρος αναπόσπαστο της ζωής του καθενός. »

Στέλιος Ξεφλούδας, *Οδυσσέας χωρίς Ιθάκη*

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.

Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.

Αρχιτεκτονική

Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές

Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική

Εικαστικές Τέχνες

Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης

Επίλογος, Συντελεστές

Α & Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΟΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

«Βοσκοί, στη μάντρα της Πολιτείας, οι λύκοι! Οι λύκοι!
Στα όπλα, Ακρίτες! Μακριά και οι φαύλοι και οι περιττοί,
Καλαμαράδες και δημοκόποι και μπολσεβίκοι
Για λόγους άδειους ή για του ολέθρου τα έργα βαλτοί.»

Ο Κωστής Παλαμάς έγραψε το παραπάνω ποίημα εξοργισμένος από τους πολιτικούς χειρισμούς που οδήγησαν στη Μικρασιατική Καταστροφή.

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Η μικρασιατική καταστροφή και το προσφυγικό ζήτημα

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΟΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Οι περισσότεροι πρόσφυγες εγκαταστάθηκαν στη Θεσσαλονίκη (Νέα Μηχανιώνα, Νέα Ραιδεστός, Νέα Μουδανιά), την Αθήνα (Νέα Ιωνία, Νέα Σμύρνη, Νέα Φιλαδέλφεια) και τον Πειραιά, όπου δημιουργήθηκαν μεγάλοι προσφυγικοί συνοικισμοί.

Οι μετανάστες αποτελούν πλέον σημαντικό ποσοστό του πληθυσμού, οι συνθήκες διαβίωσης γίνονται δύσκολες και για αυτούς αλλά και για τα μεσαία στρώματα που πλήττονται από την φορολογία και οι αυτόχθονες αντιμετωπίζουν τους νεοφερμένους ως παρίες που τους απειλούν.

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΟΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

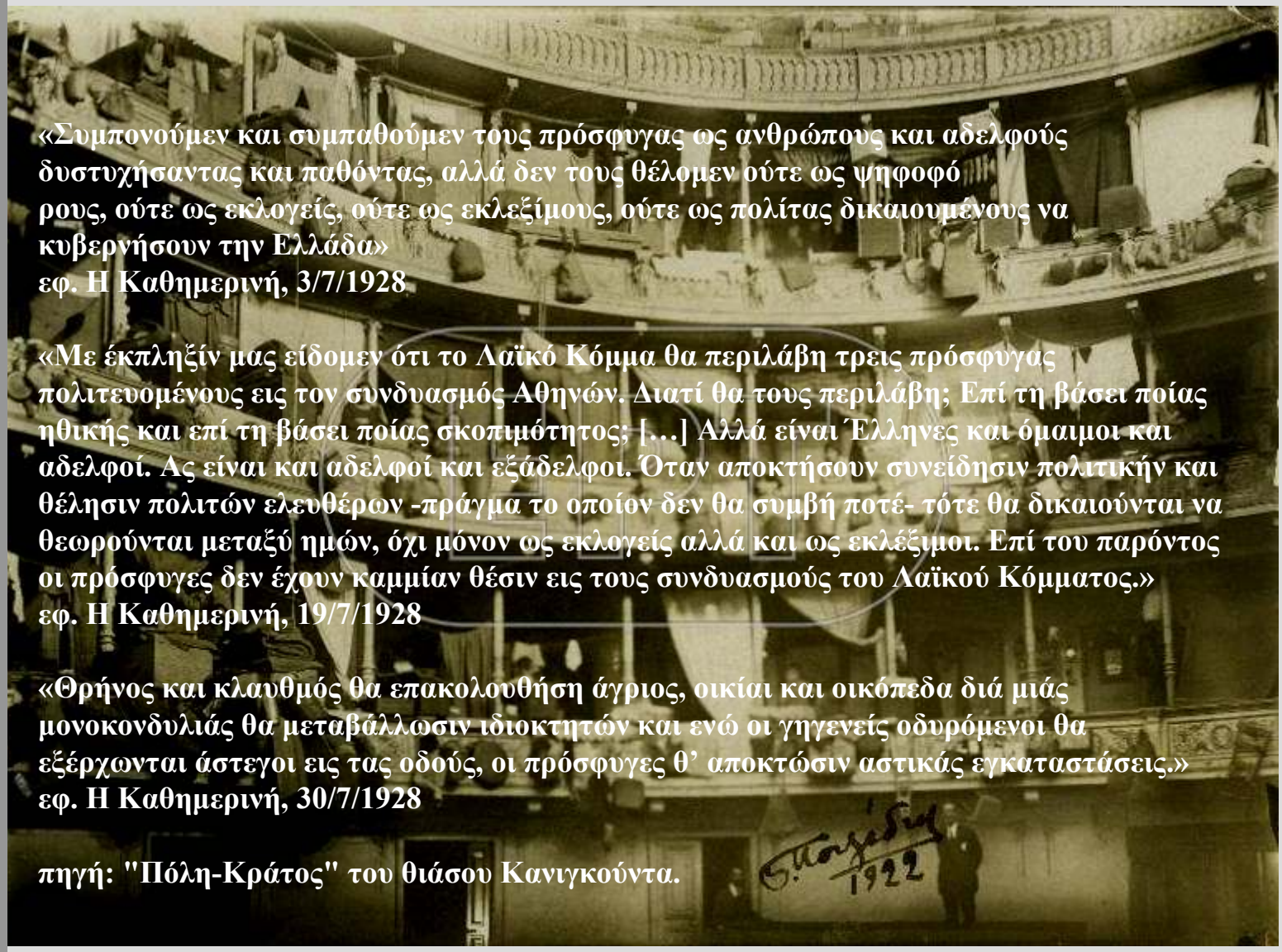

«Συμπονούμεν και συμπαθούμεν τους πρόσφυγας ως ανθρώπους και αδελφούς δυστυχήσαντας και παθόντας, αλλά δεν τους θέλομεν ούτε ως ψηφοφόρους, ούτε ως εκλογείς, ούτε ως εκλεξίμους, ούτε ως πολίτας δικαιουμένους να κυβερνήσουν την Ελλάδα»
εφ. Η Καθημερινή, 3/7/1928

«Με έκπληξίν μας είδομεν ότι το Λαϊκό Κόμμα θα περιλάβη τρεις πρόσφυγας πολιτευομένους εις τον συνδυασμός Αθηνών. Διατί θα τους περιλάβη; Επί τη βάσει ποίας ηθικής και επί τη βάσει ποίας σκοπιμότητος; […] Αλλά είναι Έλληνες και όμαιμοι και αδελφοί. Ας είναι και αδελφοί και εξάδελφοι. Όταν αποκτήσουν συνείδησιν πολιτικήν και θέλησιν πολιτών ελευθέρων -πράγμα το οποίον δεν θα συμβή ποτέ- τότε θα δικαιούνται να θεωρούνται μεταξύ ημών, όχι μόνον ως εκλογείς αλλά και ως εκλέξιμοι. Επί του παρόντος οι πρόσφυγες δεν έχουν καμμίαν θέσιν εις τους συνδυασμούς του Λαϊκού Κόμματος.»
εφ. Η Καθημερινή, 19/7/1928

«Θρήνος και κλαυθμός θα επακολουθήση άγριος, οικίαι και οικόπεδα διά μιάς μονοκονδυλιάς θα μεταβάλλωσιν ιδιοκτητών και ενώ οι γηγενείς οδυρόμενοι θα εξέρχωνται άστεγοι εις τας οδούς, οι πρόσφυγες θ' αποκτώσιν αστικάς εγκαταστάσεις.»
εφ. Η Καθημερινή, 30/7/1928

πηγή: "Πόλη-Κράτος" του θιάσου Κανιγκούντα.

Οι πρόσφυγες καταλύουν στο Δημοτικό θέατρο του Πειραιά.

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

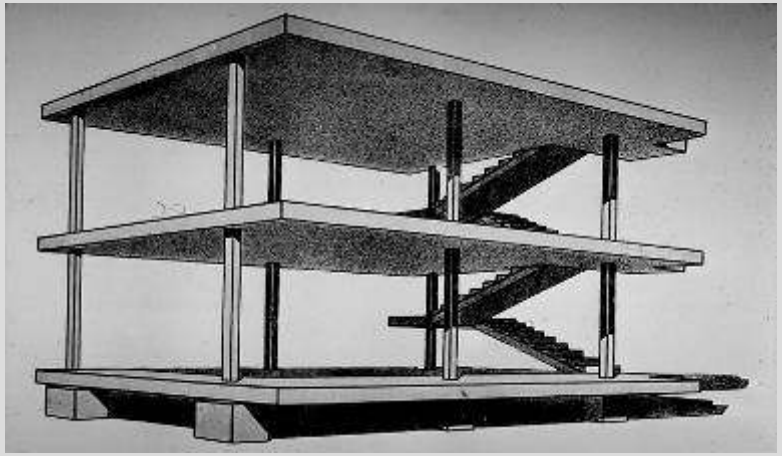

Le Corbusier, Σύστημα Κατασκευής Dom-ino (1914)

Στην Ευρώπη αμέσως μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, οι νέες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες και η τεχνολογική ανάπτυξη, αποτέλεσμα της βιομηχανικής επανάστασης του προηγούμενου αιώνα, γεννούν προβληματισμούς που οδηγούν στην αρχιτεκτονική του μοντέρνου κινήματος, δηλαδή στην κατασκευή λιτών και οικονομικών κτισμάτων, βασισμένων στην καθαρότητα των κυβιστικών όγκων.
Ιδιαίτερη σημασία δόθηκε στη λειτουργικότητα των κτηρίων μέσω του σωστού σχεδιασμού.

‘Form follows Function’

Α. & Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Το μοντέρνο κίνημα στην Ευρώπη

Peter Behrens, AEG, Εργοστασίο Τουρμπινών, Βερολίνο, 1909

Alvar Aalto, Σανατόριο, Paimio 1930-33

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Α. & Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Το Bauhaus και η συμβολή του

Τις νέες ιδέες και τα μανιφέστα, που διατύπωσαν οι αρχιτέκτονες μεταξύ 1900 και 1920, διέδωσε η πρωτοποριακή σχολή του Bauhaus της Βαϊμάρης, που είναι το κέντρο του «μοντέρνου» κινήματος.

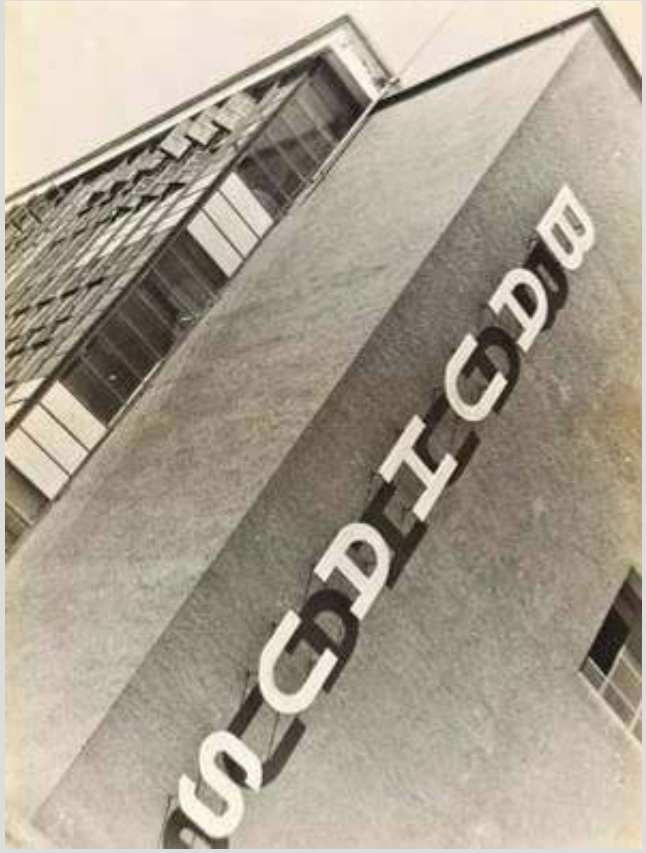

Κτήριο Bauhaus, Dessau, 1930-32

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Σχεδιασμός αντικειμένων Bauhaus

Εδώ καταρρίπτονται τα εμπόδια μεταξύ τέχνης και επιστήμης, δίνεται θεωρητική και πρακτική κατάρτιση, και η βιομηχανική παραγωγή εντάσσεται στο πρόγραμμά του πανεπιστημίου.

Α. & Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

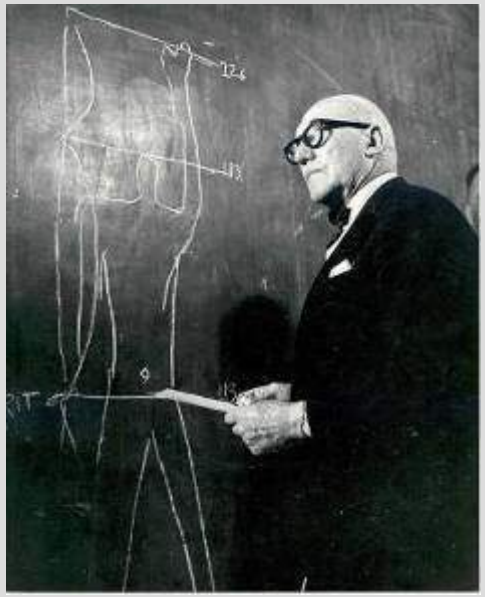

Le Corbusier

Mies van der Rohe

Παράλληλα, αναδύονται προσωπικότητες όπως ο Le Corbusier, ο Gropius, ο Mies van der Rohe κ.α., πραγματοποιούνται διεθνείς εκθέσεις σύγχρονης αρχιτεκτονικής και ξεκινούν τα Διεθνή Συνέδρια Μοντέρνας Αρχιτεκτονικής, τα γνωστά ως C.I.A.M.

Eric Mendelsohn

Walter Gropius

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Το μοντέρνο κίνημα στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα, οι ιδέες του μοντέρνου κινήματος της Ευρώπης έρχονται για να σμίξουν με τη στροφή προς τη λαϊκή αρχιτεκτονική.
Οι σύγχρονοι Έλληνες αρχιτέκτονες, αντιλαμβάνονται ότι οι απλές, λιτές, κυβικές φόρμες και η λειτουργικότητα είναι χαρακτηριστικά του ελληνικού λαϊκού σπιτιού, των νησιών και της ηπειρωτικής Ελλάδας. Το κίνημα «επιστροφή στις ρίζες» έχει ως πρωτοπόρους τον Αριστοτέλη Ζάχο, τον Δημήτρη Πικιώνη κ.α.

Σκίτσο του εξώφυλλου της *Νέας Αλεξάνδρειας* που φιλοτέχνησε ο Κ. Λάσκαρις (1931)

Αρ. Ζάχος

Α. & Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Δημ. Πικιώνης

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Α. & Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ
ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ
ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

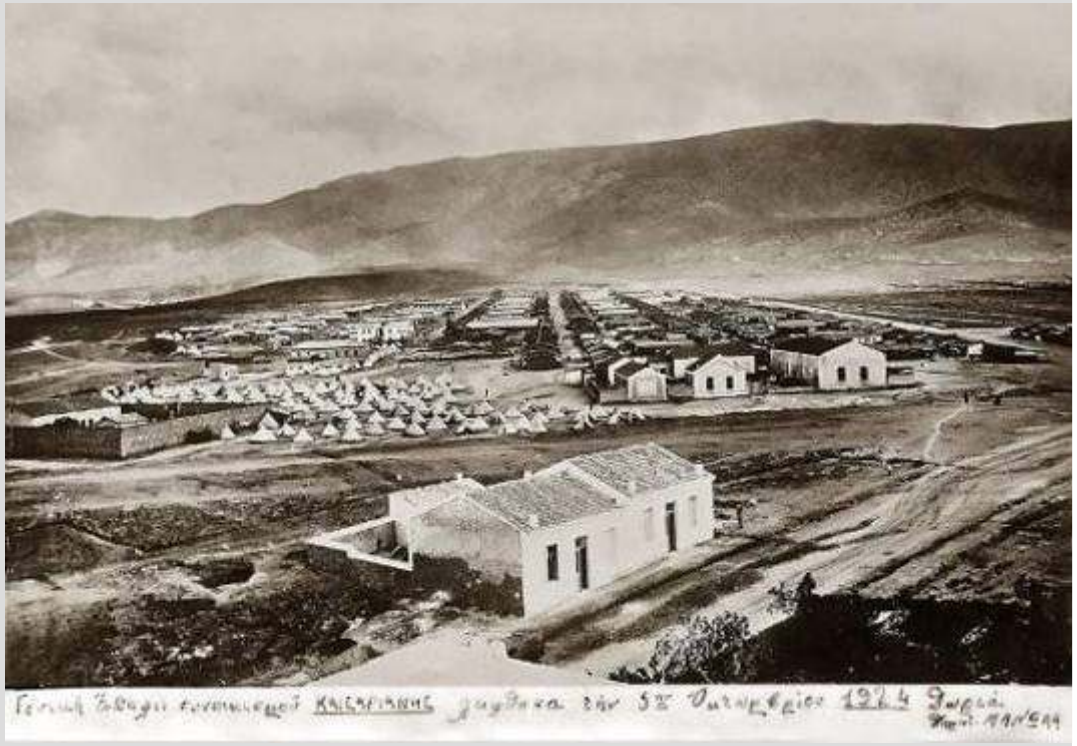

Σκηνές προσφύγων στην Καισαριανή

Μετά το 1922, η δημόσια αρχιτεκτονική στρέφεται προς το μοντέρνο κίνημα, πραγματοποιώντας μεγάλα κτηριακά προγράμματα, καθώς έπρεπε να αντιμετωπιστούν δραστικά άμεσα προβλήματα, όπως :

• η στέγαση και αποκατάσταση των προσφύγων (αναγκαιότητα)

• η αναδιοργάνωση της παιδείας, της υγείας (πολιτική πρόθεση) του κρατικού μηχανισμού και η γρήγορη οικονομική ανάπτυξη ύστερα από έναν ολέθριο για το έθνος πόλεμο.

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Καταλύτες υπήρξαν οι νέοι αρχιτέκτονες εκείνης της περιόδου, τόσο οι απόφοιτοι του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου, όσο και εκείνοι που είχαν σπουδάσει και μετεκπαιδευτεί στη Δυτική Ευρώπη, οι οποίοι εμπνευστήκαν και προσπάθησαν να δώσουν μια αρχιτεκτονική έκφραση, προσαρμοσμένη στον ελληνικό χώρο (Α. Σιάγας, Κ. Δήμου, Κ. Λάσκαρης κ.α.).

Ν. Μητσάκης

Π. Καραντινός

Κ. Παναγιωτάκος

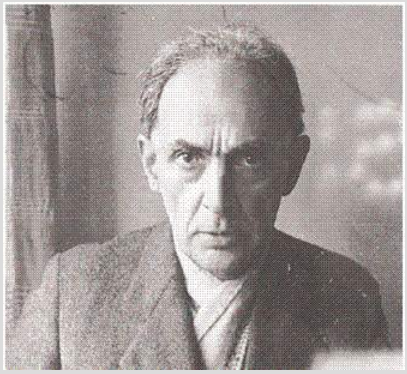
Δ. Πικιώνης

Θ. Βαλεντής

Ι. Δεσποτόπουλος

Π.Ν. Τζελέπης

Στ. Παπαδάκης

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Οι αστικές πολυκατοικίες στο κέντρο της Αθήνας και οι μικρές μονοκατοικίες στα προάστια, τα μοντέρνα σχολεία σε όλη τη χώρα και τα κτήρια κοινωνικής πρόνοιας έδωσαν, πλάι στην τέχνη και το λόγο, το μέτρο μιας συνολικής προσπάθειας που επιβιώνει ως τις μέρες μας.

Η εποχή του Μεσοπολέμου στην αρχιτεκτονική είναι :

- η αναζήτηση
- η δημιουργία
- η νεωτερικότητα
- η τάση για την αφαίρεση
- η ελληνικότητα
- η επιστροφή στις ρίζες
- η εποχή του μοντέρνου

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Οικία Αγγελικής Χατζημιχάλη 6, Πλάκα, 1924, Αριστοτέλης Ζάχος

Δημοτικό Σχολείο στην Ακρόπολη, 1932 Πάτροκλος Καραντινός

Οικία Ιμβριώτη στο Ελληνικό, 1937 Πάνος Νικολή Τζελέπης

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Από 1911 έως το 1937 ξεκινά το μεγαλόπνοο πρόγραμμα κατασκευής των 3.000 και πλέον νέων **σχολικών κτηρίων** του Υπουργείου Παιδείας σε ολόκληρη τη χώρα.
Η υψηλή ποιότητα χαρακτηρίζει το σύνολο του έργου τους. Τα σχολικά κτήρια θα τύχουν διεθνούς αναγνώρισης και θα δημοσιευτούν σε ξένα περιοδικά. Σηματοδοτούν ίσως την πιο αξιόλογη περίοδο της σύγχρονης αρχιτεκτονικής στην Ελλάδα.

Δημοτικό σχολείο στα Πευκάκια Νεαπόλεως, 1932, Δημήτρης Πικιώνης

Εισαγωγή,
Χρονικό Πλαίσιο,
Boissonas.

Μεσοπόλεμος και
Μικρασιατική
Καταστροφή.

Αρχιτεκτονική

Πνευματική Ζωή,
Λογοτέχνες και Ποιητές

Κινηματογράφος,
Θέατρο και Μουσική

Εικαστικές Τέχνες

Κατακουζηνός,
Θεόφιλος,
Κατσίμπαλης

Επίλογος,
Συντελεστές

Α & Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ
ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΟΣ
ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

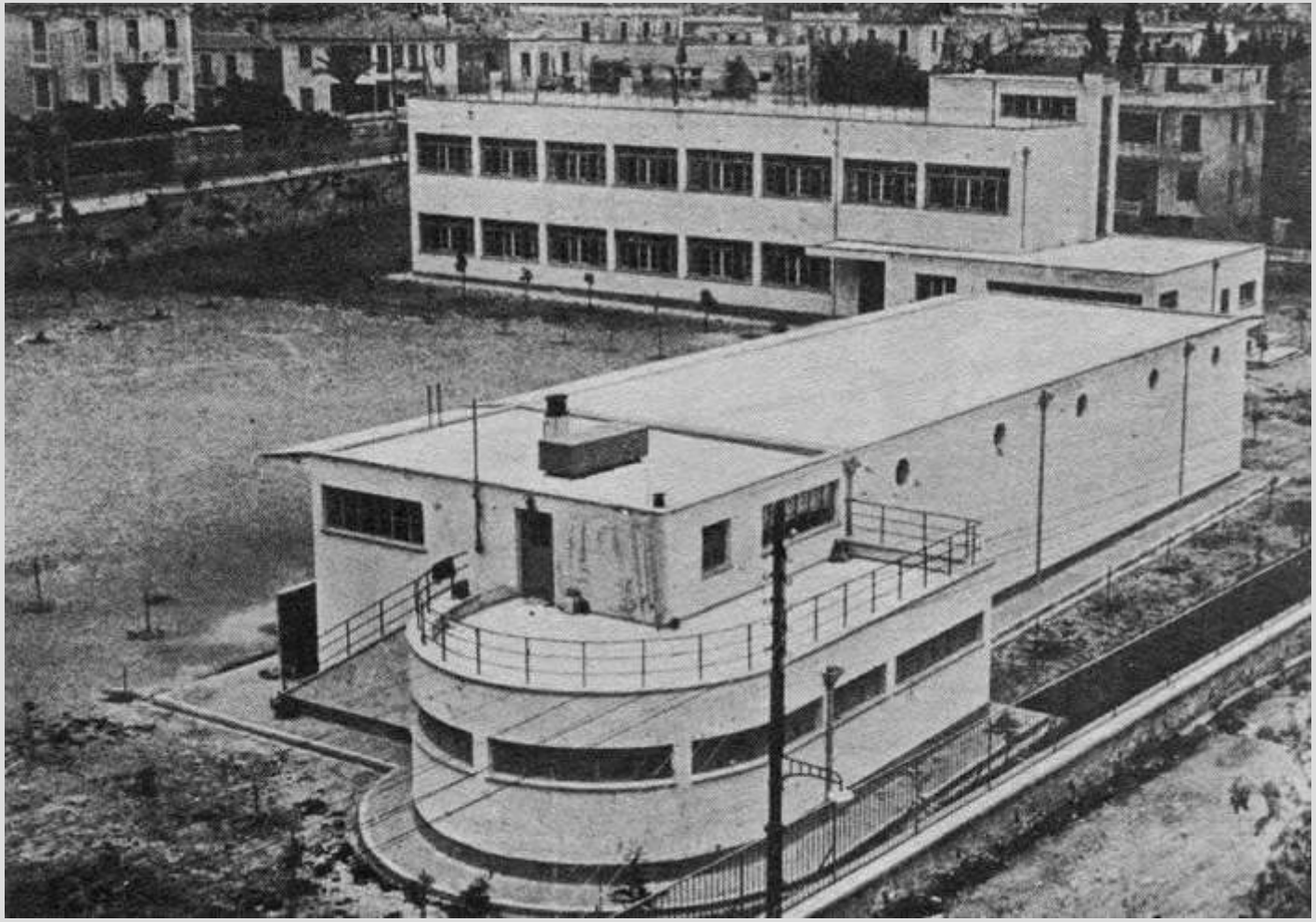

Δημοτικό Σχολείο στην Μυτιλήνη, Πάτροκλος Καραντινός

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.

Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.

Αρχιτεκτονική

Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές

Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική

Εικαστικές Τέχνες

Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης

Επίλογος, Συντελεστές

Κ. Παναγιωτάκος, Δημοτικό σχολείο Μ. Βόδα (1931)

Το πανό εισόδου της Έκθεσης του 4ου CIAM στην Αθήνα στο κτήριο Αβέρωφ του Πολυτεχνείου.

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΟΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Κατά τη διάρκεια του 4ου συνεδρίου C.I.A.M., το οποίο θα πραγματοποιηθεί στην Αθήνα και από όπου θα προκύψει η περίφημη Χάρτα των Αθηνών, θα γίνουν αντικείμενο επίδειξης προς τους ξένους προσκεκλημένους και ο Le Corbusier στο σχολείο του Κυριάκου Παναγιωτάκου στη Μιχαήλ Βόδα θα γράψει στον τοίχο του κτηρίου «Συγχαρητήρια».

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.

Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.

Αρχιτεκτονική

Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές

Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική

Εικαστικές Τέχνες

Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης

Επίλογος, Συντελεστές

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Χαρακτηριστικό παράδειγμα της έντονης αρχιτεκτονικής δραστηριότητας την περίοδο του Μεσοπολέμου αποτελούν οι **προσφυγικοί συνοικισμοί**, οι οποίοι σχεδιάστηκαν από την Επιτροπή Αποκατάστασης Προσφύγων (ΕΑΠ) και στη συνέχεια από το Υπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας, από γνωστούς αρχιτέκτονες της εποχής, και αποτελούν για την Ελλάδα την πρώτη προσπάθεια οργανωμένης δόμησης κατοικιών, με σκοπό την άμεση παροχή στέγης από την πολιτεία στις προσφυγικές οικογένειες.

Πολυκατοικίες Συνοικισμού Στέγη Πατρίδος, Κ. Λάσκαρης (1933)

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΟΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

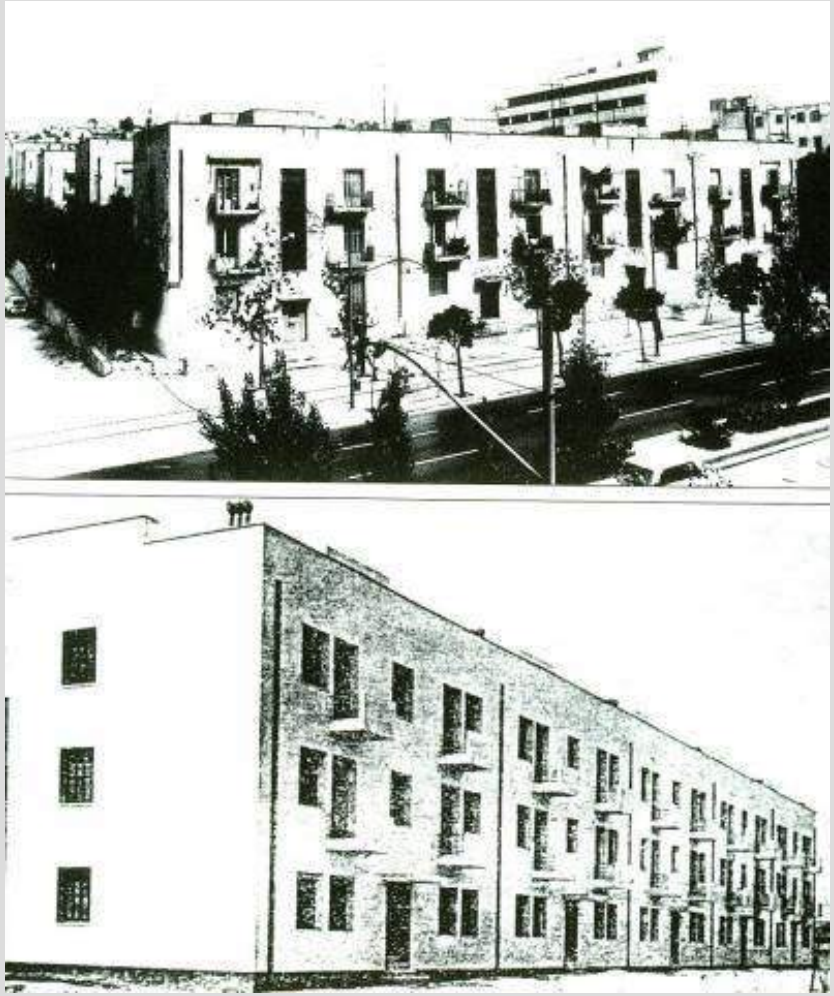

Συγκρότημα Λεωφόρου Αλεξάνδρας, Κ. Λάσκαρης (1933)

Ο αριθμός των προσφύγων που φθάνουν από 1914 δίνουν στην απογραφή του ’28 ένα σύνολο περίπου **1.220.000** ατόμων, που αντιπροσωπεύει το 1/5 του πληθυσμού, που ανερχόταν σε **5.000.000** κατοίκους. Την περίοδο αυτή έφτασαν στην **Αθήνα 129.380 πρόσφυγες** αυξάνοντας τον πληθυσμό της πρωτεύουσας κατά 40%, ενώ στον Πειραιά 101.185 πρόσφυγες προκάλεσαν πληθυσμιακή άνοδο κατά 74%. Συνεπώς, η εγκατάσταση αυτή μετατρέπει κυριολεκτικά το τοπίο της πρωτεύουσας.

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.

Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.

Αρχιτεκτονική

Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές

Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική

Εικαστικές Τέχνες

Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης

Επίλογος, Συντελεστές

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Είναι ενδιαφέρον να δει κανείς πως τα συγκεκριμένα κτήρια αντιμετωπίστηκαν μέσα στο χρόνο και πως έγιναν αφορμή για εικαστικές αναζητήσεις. Περίπου 80 χρόνια από την κατασκευή τους, μία καλλιτέχνης η Κλεοπάτρα Χαρίτου τα παρουσιάζει ξανά στο ευρύ κοινό μέσα από μια έκθεση φωτογραφίας και λέει χαρακτηριστικά:

«Τα σπίτια είναι δοχεία ζωής» όπως είχε πει ο αρχιτέκτονας Άρης Κωνσταντινίδης, και ως τέτοια με έθελξαν τα προσφυγικά της Λεωφόρου Αλεξάνδρας. Ξεκίνησα από το τέλος μιας ιστορίας.»

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΟΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Τα κτήρια υγείας - σανατόρια, νοσοκομεία, παιδουπόλεις - διακρίνονται για τη λειτουργικότητα τους, ως προς το σωστό προσανατολισμό, το φωτισμό, το αερισμό, τη θερμική και ακουστική μόνωση. Επίσης, η αποφυγή περιττών διακοσμητικών στοιχείων στη μορφολογία των κτιρίων υγείας προσφέρει μεγάλη μείωση στις δαπάνες. Αξιόλογα παραδείγματα το Νοσοκομείο Σωτηρία (Δεσποτόπουλος, 1936), οι παιδικές εξοχές Βούλας του Ν. Μητσάκη (1934) και του Π.Ν. Τζελέπη (1936-39), το Νοσοκομείο Πάρνηθας (1934-36) κ.α.

Νοσοκομείο Σωτηρία, Ι. Δεσποτόπουλος (1939)

Εισαγωγή,
Χρονικό Πλαίσιο,
Boissonas.

Μεσοπόλεμος και
Μικρασιατική
Καταστροφή.

Αρχιτεκτονική

Πνευματική Ζωή,
Λογοτέχνες και Ποιητές

Κινηματογράφος,
Θέατρο και Μουσική

Εικαστικές Τέχνες

Κατακουζηνός,
Θεόφιλος,
Κατσίμπαλης

Επίλογος,
Συντελεστές

ΙΔΡΥΜΑ
ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ
ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Συγκρότημα ΒΙΟΣΩΛ / Ελληνικός Κόσμος – Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού (1932)

Όσον αφορά στα βιομηχανικά κτήρια, τα οποία αυξάνονται μετά την έλευση των προσφύγων, οι μεγάλες φωτιστικές επιφάνειες, η λιτότητα και τα σύγχρονα υλικά κατασκευής, εξυπηρετούν ιδιαίτερα τη λειτουργία τους. Χαρακτηριστικά παραδείγματα τα εργοστάσια ΕΛΜΑ (1932), ΕΛΑΙΣ (1934), ΟΔΙΒΑ και ΕΛΒΥΝ (1939), ΒΙΟΣΩΛ (1932) και ΒΙΟΧΑΛΚΟ (1939).

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Στον τομέα της ψυχαγωγίας κατασκευάζονται **κινηματογράφοι** και **υπαίθρια θέατρα** βάσει του μοντέρνου κινήματος όπως τα θέατρα Λυρικόν και Μαρίκας Κοτοπούλη (Δ. Πικιώνης 1932-1933), το Βασιλικό Θέατρο της Θεσσαλονίκης (Κ. Δοξιάδης 1938) και η κινητή μονάδα του Εθνικού θεάτρου, γνωστή με την επωνυμία Άρμα Θέσπιδος (Κ. Δοξιάδης 1939), το κινηματοθέατρο Παλλάς (Β. Κασσάνδρας, Λ. Μπόνης, 1928) κ.α.

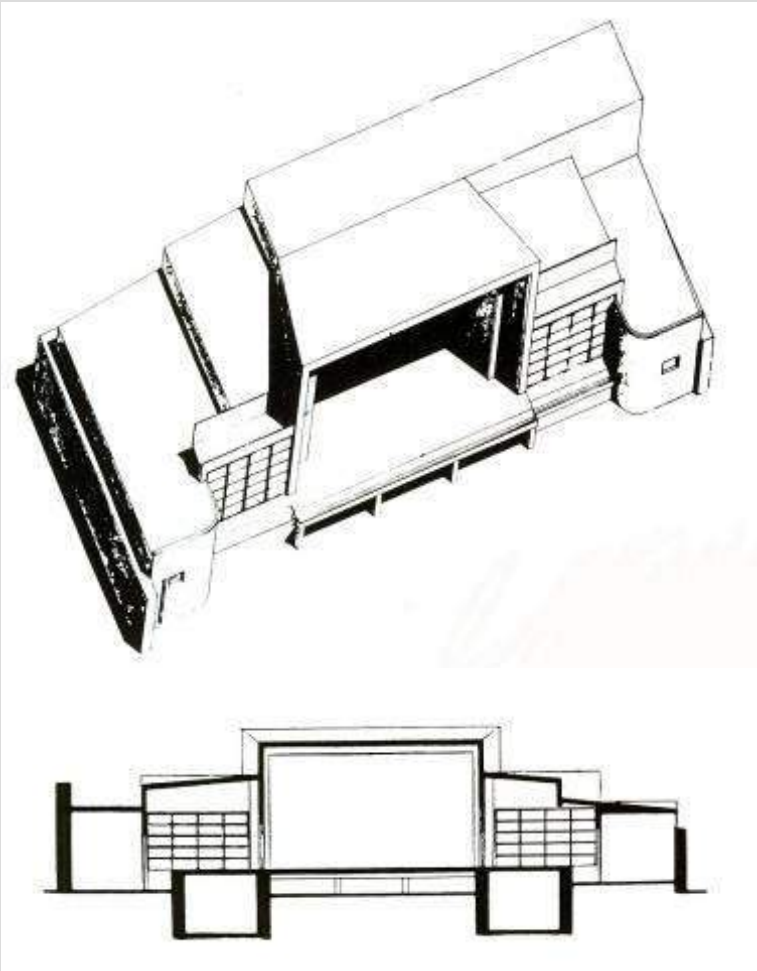

Θερινό Θέατρο Μαρίκας Κοτοπούλη, Δημ. Πικιώνης (1932)

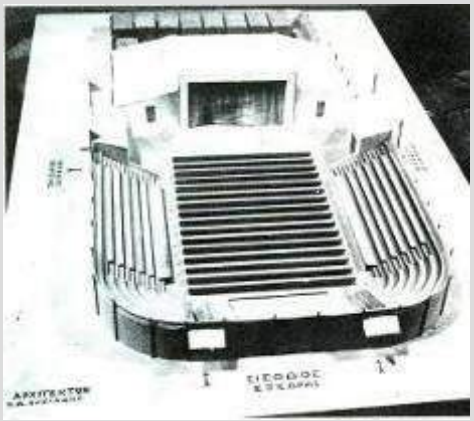

Άρμα Θέσπιδος, Κ. Δοξιάδης (1939)

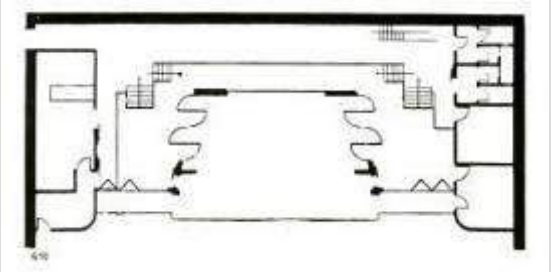

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Η **αθηναϊκή πολυκατοικία** και γενικότερα, το πολυώροφο κτήριο που ανοικοδομήθηκε στην Αθήνα εκείνη την περίοδο, χρησιμοποιήθηκε ως το κύριο μέσο αντιμετώπισης των στεγαστικών αναγκών, που παρουσιάσθηκαν στα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας αυτή τη περίοδο.
Αποτέλεσε όμως και το βασικό τρόπο διαμονής των ανωτέρων και μεσαίων εισοδηματικών τάξεων, καθώς η κεντρική θέρμανση, το λουτρό, ο ανελκυστήρας και η απρόσκοπτη θέα, σε σχέση με τα χαμηλά γειτονικά κτήρια θεωρήθηκαν ως αναβάθμιση του τρόπου κατοίκησης

Η «μπλε πολυκατοικία» στα Εξάρχεια, 1933, Κυρ. Παναγιωτάκος (επάνω εικόνα και κάτω αριστερά) , εσωτερικό πολυκατοικίας στη Ναυαρίνου, Β. Δούρας (κάτω δεξιά)

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΟΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Το συνεχώς όλο και πιο πυκνοδομημένο κέντρο οδήγησε στην έξοδο της ανερχόμενης μεσαίας τάξης στα προάστια και αύξησε τις ευκαιρίες των Ελλήνων αρχιτεκτόνων να πειραματιστούν πάνω στον τύπο και τη μορφή της **μονοκατοικίας**.

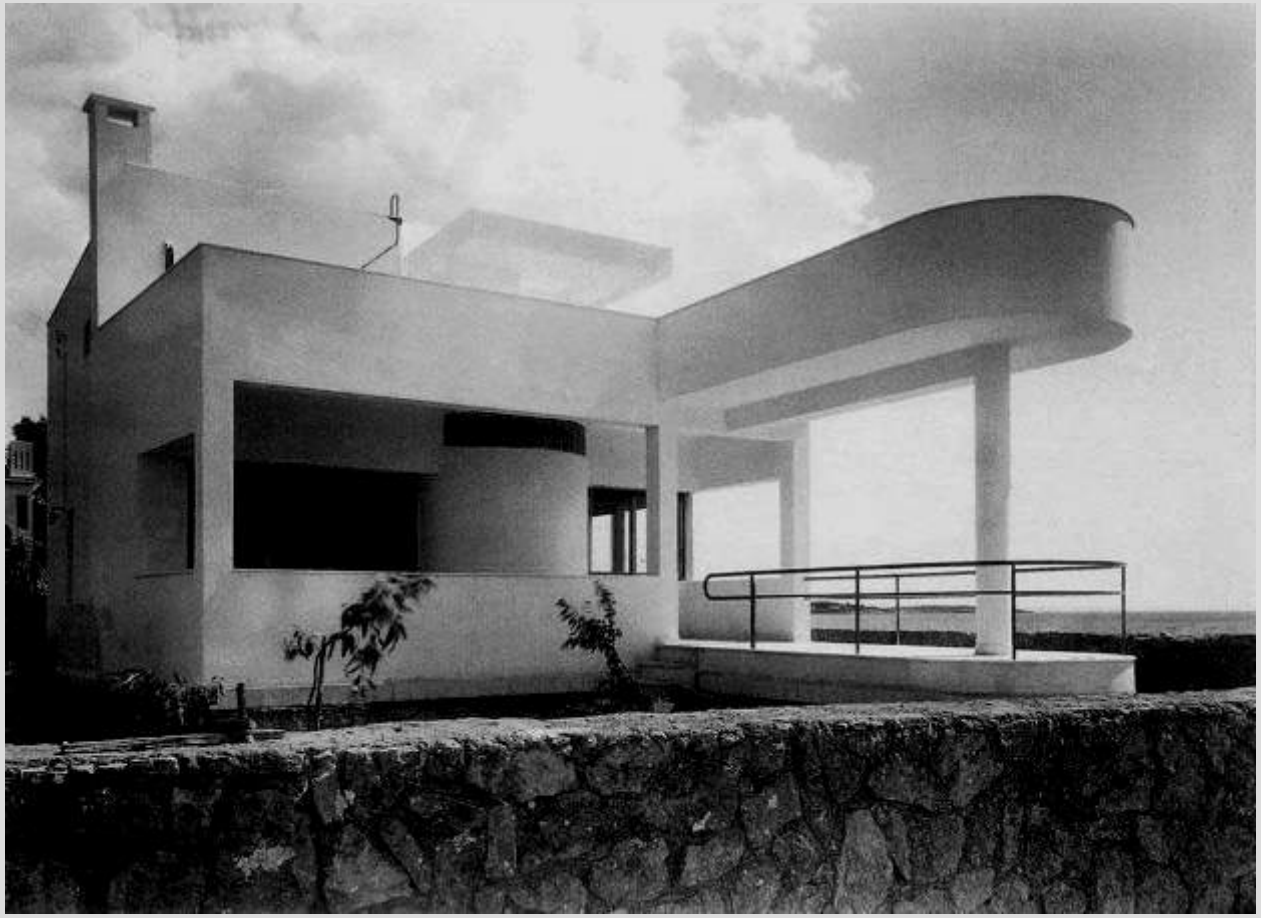

Οικία Φακίδη στη Γλυφάδα, 1932, Στ. Παπαδάκης.

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Α. & Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Επίσης είναι η απαρχή των σχεδιασμένων κηπουπόλεων όπως αυτών του Ψυχικού, το 1923 με αρχιτέκτονα Α. Νικολούδη, της Εκάλης το 1924 με αρχιτέκτονα τον Σπ. Αγαπητό, καθώς και του συνοικισμού της Ηλιούπολης το 1925 με αρχιτέκτονα τον Αρ. Βάλβη. Αξιοσημείωτος είναι και ο οικισμός της Νέας Αλεξάνδρειας το 1931 των υπαλλήλων της Εθνικής Τράπεζας, για τον οποίο διενεργήθηκε αρχιτεκτονικός διαγωνισμός.

Ψυχικό, Αλ. Νικολούδης 1923

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Κωστής Παλαμάς (1859-1943)

Ήταν ποιητής, πεζογράφος, θεατρικός συγγραφέας, ιστορικός, κριτικός της λογοτεχνίας και πρόμαχος του δημοτικισμού και αποτέλεσε πνευματική αφετηρία για τους λογοτέχνες της γενιάς του Μεσοπολέμου. Ο Νομπελίστας Ρομαίν Ρολλάν είπε για τον Κωστή Παλαμά πως ήταν ο μεγαλύτερος σύγχρονος ποιητής της Ευρώπης. Το έργο του διδασκόταν στη Σορβόννη τη δεύτερη δεκαετία του 20ου αιώνα, μαζί με τους άλλους κορυφαίους ποιητές της ευρωπαϊκής διανόησης.

Το 1958 ο Ολυμπιακός Ύμνος του Κωστή Παλαμά, μια σύνθεση του 1896, επελέγη από την Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή ως επίσημος ύμνος του Ολυμπιακού Κινήματος και από το 1960 ανακρούεται στις τελετές έναρξης και λήξης κάθε Ολυμπιάδας.

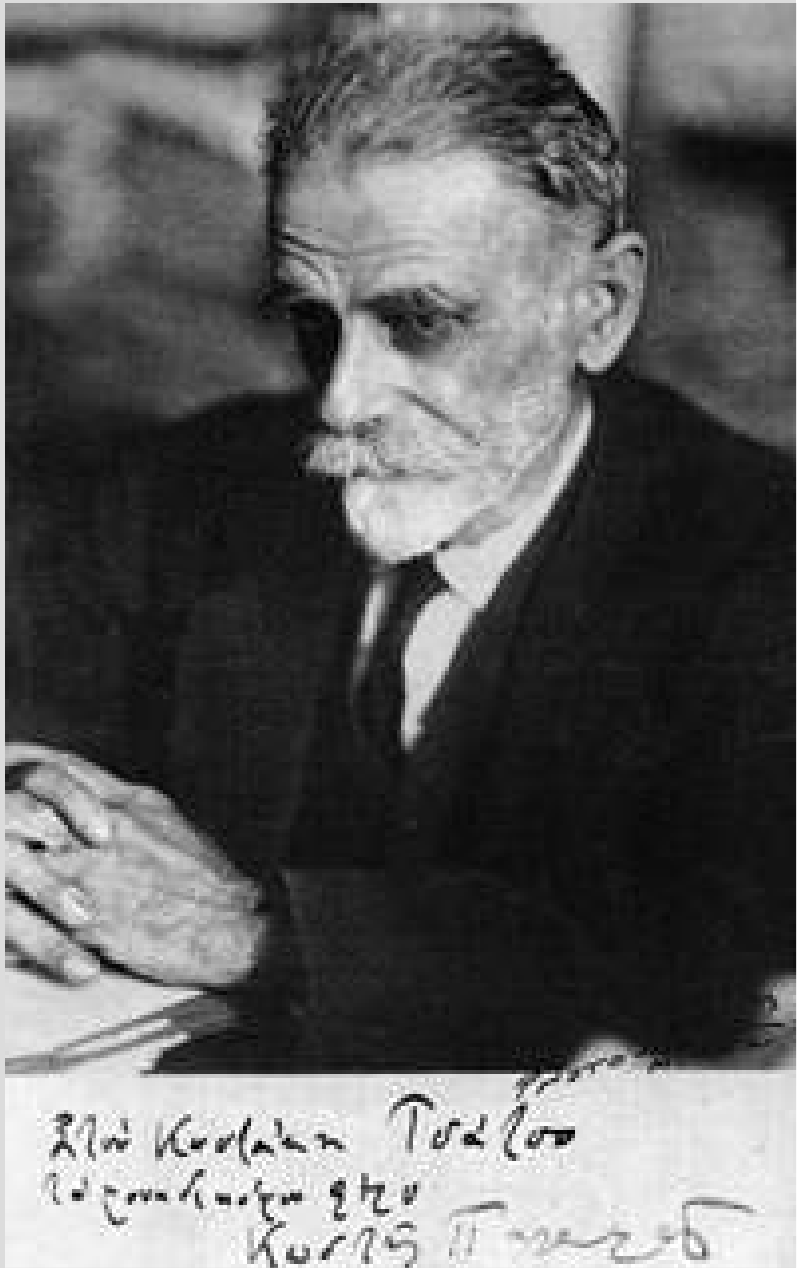

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΟΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Κωστής Παλαμάς, *Η Φλογέρα του Βασιλιά*

Σβυσμένες όλες οι φωτιές οι πλάστρες μεσ' στη Χώρα.
Στην εκκλησιά, στον κλίβανο, στο σπίτι, στ' αργαστήρι,
παντού, στο κάστρο, στην καρδιά,
τ' αποκαΐδια, οι στάχτες.
[…]
Σβυσμένες όλες οι φωτιές οι πλάστρες μεσ' στη Χώρα.
Τραγούδι των ηρώων! Εμπρός, τραγούδι των ηρώων !
[…]
Γιατί θα ρθή κάποιος καιρός, και κάποια αυγή θα φέξη,
και θα φυσήξη μιά πνοή μεγαλοδύναμη · άκου!
Απο ποιό στόμα ή απο ποιό χάος θα χυθή; Δεν ξέρω.

Μπορεί απο την ανατολή, μπορεί κι απο τη δύση,
ποιός ξέρει μην απ' το βορία, μην απ' τα μεσημέρια ·
τάχα θα βγή απ' τα τάρταρα, για θα ριχτή από τ' άστρα ;

Κι όταν τριγύρω σου οι φωτιές ανάψουν πάλε οι πλάστρες,
ξαναζωντάνεψε κ' εσύ και ρίξου, ω φλόγα, ω φλόγα,
και κύλησε και πέρασε στα διάπλατα της χώρας,
και στης ψυχής τ' απόβαθα, και πλάσε τα και ζήσ' τα,

Σβυσμένες όλες οι φωτιές, τραγούδι των ηρώων!

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Δημοσθένης Βουτυράς (1872-1958)

Ο Βουτυράς ήταν ο συγγραφέας περισσότερο των φτωχών και των απόκληρων, των χαμηλών και εξαθλιωμένων κοινωνικών στρωμάτων. Έχοντας ζήσει δίπλα σε τέτοιους ανθρώπους, περιέγραψε τη ζωή και την ψυχοσύνθεσή τους με ζοφερά χρώματα, καθώς και την άρνηση τους να ενταχτούν στην οργανωμένη κοινωνία, υιοθετώντας πάντως παράλληλα και μια τάση προς την ουτοπία. Επίσης, τον απασχόλησε ο αναποφάσιστος άνθρωπος και η δυσκολία του να επιλέξει συγκεκριμένη δράση. Χαρακτηριστικό ορισμένων έργων του είναι επίσης ότι περιέχουν στοιχεία μεταφυσικής και επιστημονικής φαντασίας.

«Τώρα θα παρακαλέσουν το Θεό, θα τον ευχαριστήσουν για τη νίκη και θα τον παρακαλέσουν να τους βοηθήσει να σκοτώσουν πολλούς εχθρούς! Απ' την άλλη μεριά οι ιμάμηδες και οι λοιποί χοτζάδες θα παρακαλέσουν και αυτοί το Θεό για να τους βοηθήσει και έτσι ο Θεός θα βρεθεί σε δύσκολη θέση σε ποιον από τους δυο να δώσει βοήθεια. […]»

Ο ΛΑΓΚΑΣ, Εκδόσεις Στάχυ

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Άγγελος Σικελιανός (1884-1951)

Σπούδασε νομική και αρχαία ελληνική γραμματεία, πραγματοποίησε πολλά ταξίδια και στράφηκε στην ποίηση και το θέατρο. Η αρχαιοελληνική πνευματική ατμόσφαιρα τον απασχόλησε βαθιά και συνέλαβε την ιδέα να δημιουργηθεί στους Δελφούς ένας παγκόσμιος πνευματικός πυρήνας ικανός να συνθέσει τις αντιθέσεις των λαών («Δελφική Ιδέα»). Παράλληλα, οργανώνει τις «Δελφικές Εορτές» με τις παραστάσεις του Προμηθέα Δεσμώτη (1927) και των Ικέτιδων (1930) του Αισχύλου. Κατά τη διάρκεια της γερμανικής κατοχής, ο Σικελιανός διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στην πνευματική αντίσταση του λαού, με κορυφαία εκδήλωση το ποίημα και το λόγο που εκφώνησε στην κηδεία του Παλαμά το 1943.
Το 1946 εξελέγη πρόεδρος της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών, ενώ το 1949 ήταν υποψήφιος για το Βραβείο Νομπέλ.

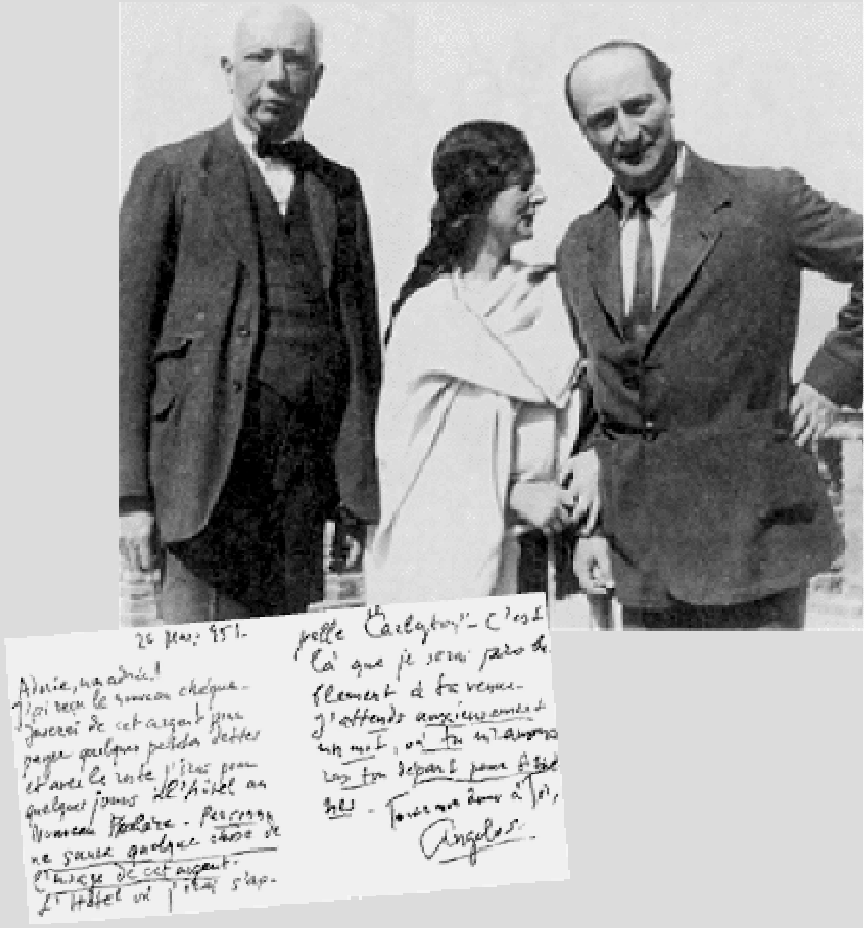

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Άγγελος Σικελιανός, *Αλαφροΐσκιωτος - Γυρισμός*

«Ύπνος ιερός, λιονταρίσιος,
του γυρισμού, στη μεγάλη
της αμμουδιάς απλωσιά.
Στην καρδιά μου
τα βλέφαρά μου κλεισμένα·
και λάμπει, ωσάν ήλιος, βαθιά μου...
Βοή του πελάου πλημμυρίζει
τις φλέβες μου·
απάνω μου τρίζει
σα μυλολίθαρο ο ήλιος·
γεμάτες χτυπάει τις φτερούγες ο αγέρας·
αγκομαχάει το άφαντο αξόνι.
Δε μου ακούγεται η τρίσβαθη ανάσα.
Γαληνεύει, ως στον άμμο, βαθιά μου
και απλώνεται η θάλασσα πάσα.

Σε ψηλοθόλωτο κύμα
την υψώνει το απέραντο χάδι·
ποτίζουν τα σπλάχνα
τα ολόδροσα φύκια,
ραντίζει τα διάφωτη η άχνα
του αφρού που ξεσπάει στα χαλίκια·
πέρα σβήνει το σύφυλλο βούισμα
οπού ξέχειλο αχούν τα τζιτζίκια.
Μια βοή φτάνει απόμακρα·
και άξαφνα,
σαν πανί το σκαρμό που έχει φύγει,
χτυπάει· είν' ο αγέρας που σίμωσε,
είν' ο ήλιος που δει μπρος στα μάτια μου
- και ο αγνός όχι ξένα τα βλέφαρα
στην υπέρλευκην όψη του ανοίγει. Πετιώμαι απάνω.
Η αλαφρότη μου
είναι ίσια με τη δύναμή μου.
Λάμπει το μέτωπό μου ολόδροσο,
στο βασίλεμα σειέται ανοιξάτικο
βαθιά το κορμί μου.
Βλέπω γύρα. Το Ιόνιο,
και η ελεύτερη γη μου!»

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.

Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.

Αρχιτεκτονική

Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές

Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική

Εικαστικές Τέχνες

Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης

Επίλογος, Συντελεστές

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ
ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ
ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Δελφικές Εορτές

Οι Δελφικές Εορτές οργανώθηκαν το 1927 και το 1930 στους Δελφούς, με πρωτοβουλία του ποιητή Άγγελου Σικελιανού και της αμερικανίδας συζύγου του Εύας Πάλμερ και χρηματοδοτήθηκαν κυρίως από την προσωπική τους περιουσία.

Ο Σικελιανός είχε οραματιστεί μια παγκόσμια πνευματική κοινωνία με έδρα τους Δελφούς, όπου διανοούμενοι από όλο τον κόσμο και από όλους τους χώρους των επιστημών και των τεχνών θα εργάζονταν για την πνευματική και ψυχική συναδέλφωση των λαών.

Οι Εορτές αυτές, αποσκοπούσαν στην πραγμάτωση του μεγαλόπνοου οραματισμού τού ποιητή περί Δελφικής Ιδέας (συγκερασμός της αρχαίας τραγωδίας, της βυζαντινής μουσικής και της λαϊκής τέχνης), με την ίδρυση μιας νέας αμφικτιονίας, στην οποία θα καλούνταν εκπρόσωποι της διεθνούς πνευματικής ζωής και θα συνεργάζονταν για την προαγωγή της φιλίας, της ειρήνης και της συναδέλφωσης των λαών.

Στο πρόγραμμά τους, περιλάμβαναν θεατρικές παραστάσεις, αρχαίους και λαϊκούς χορούς, αθλητικούς αγώνες, λαμπαδηδρομίες, συναυλίες βυζαντινής μουσικής, εκθέσεις έργων γλυπτικής, ζωγραφικής, λαϊκής χειροτεχνίας κ.ά.

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Εισαγωγή,
Χρονικό Πλαίσιο,
Boissonas.

Μεσοπόλεμος και
Μικρασιατική
Καταστροφή.

Αρχιτεκτονική

Πνευματική Ζωή,
Λογοτέχνες και Ποιητές

Κινηματογράφος,
Θέατρο και Μουσική

Εικαστικές Τέχνες

Κατακουζηνός,
Θεόφιλος,
Κατσίμπαλης

Επίλογος,
Συντελεστές

Στιγμιότυπα από τις Δελφικές Εορτές

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ
ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ
ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Πηνελόπη Δέλτα (1874-1941)

Μία από τις σημαντικότερες συγγραφείς της εποχής της στον τομέα της παιδικής λογοτεχνίας. Έπαιξε σημαντικό ρόλο στην ασφαλή επιστροφή των αιχμαλώτων των Βαλκανικών Πολέμων και στην υποδοχή των προσφύγων της Μικρασιατικής Καταστροφής.
Ενδιαφέρθηκε για την πρόοδο, χρηματοδότησε εφημερίδες, περιοδικά και αφιέρωσε τη ζωή της στην υπηρεσία και την ελευθερία της πατρίδας της.

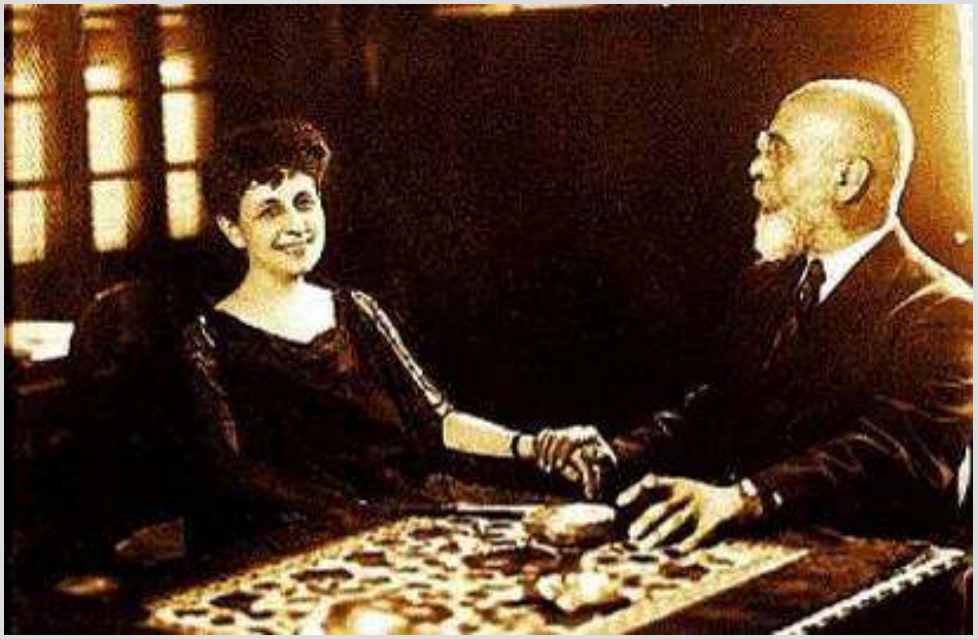

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

«- Τι φταίγει ο Βασιλιάς σα δεν έχει παρά κλέφτες και μπερμπάντηδες γύρω του;
- Ας φρόντιζε να γνωρίζει τους υπαλλήλους του, πριν τους εμπιστευτεί τα συμφέροντα του Κράτους» «Και σαν βγαίνανε μπερμπάντηδες, ας τους τιμωρούσε. Αλλά μας τρώγει εμάς η πονοψυχιά! Πώς να τιμωρήσεις κλέφτη ή προδότη ή ότι άλλο ασυνείδητο; « Τον κακόμοιρο τον άνθρωπο» σου λένε «γιατί να καταστραφεί; Τόσοι άλλοι κάνουν χειρότερα! Και πάγει λέγοντας, και μόνο οι τίμιοι δε βρίσκουν εδώ ψωμί»!
...Ήρθε η ώρα όπου θα κάνομε θυσίες. Ξέχασε το άτομό σου και το συμφέρον σου, δούλεψε μόνο για το καλό του τόπου. Το ζητά η Πατρίδα, και θα σου δώσω το παράδειγμα.»
Απόσπασμα από το *Παραμύθι δίχως όνομα.*

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Νίκος Καζαντζάκης (1883-1957)

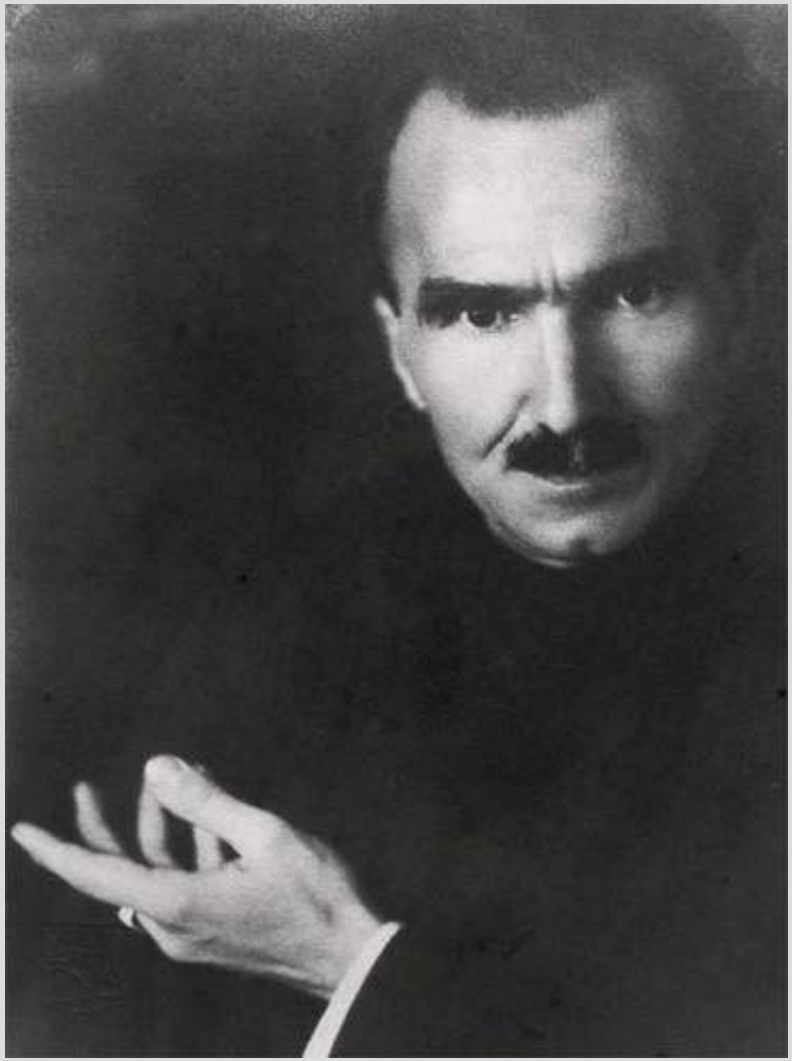

Ο Νίκος Καζαντζάκης είναι ο περισσότερο μεταφρασμένος παγκοσμίως Έλληνας λογοτέχνης. Οι κινηματογραφικές αποδόσεις των έργων του *Ο Χριστός Ξανασταυρώνεται*, *Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά* και *Ο Τελευταίος Πειρασμός*, του χάρισαν παγκόσμια φήμη.

Τα ταξιδιωτικά του έργα αποτυπώνουν την αγάπη του

Ο Καζαντζάκης άρχισε να γράφει την *Ασκητική* στη Βιέννη και την τελείωσε στο Βερολίνο το τέλος του 1922. Οι συνθήκες που επικρατούσαν εκείνη την εποχή ήταν πείνα, ανέχεια, πληθωρισμός και μεγάλη νομισματική κρίση.

« Ερχόμαστε από μια σκοτεινή άβυσσο· καταλήγουμε σε μια σκοτεινή άβυσσο· το μεταξύ φωτεινό διάστημα το λέμε Ζωή.»

Ασκητική, πρόλογος

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΟΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Ασκητική – Η Προετοιμασία – πρώτο μέρος

«Ήσυχα, καθαρά, κοιτάζω τον κόσμο και λέω: Όλα τούτα που θωρώ, γρικώ, γεύουμαι, οσφραίνουμαι κι αγγίζω είναι πλάσματα του νου μου.

[…]

Είναι ανθρώπινο έργο, πρόσκαιρο, παιδί δικό μου, το βασίλειο μου ετούτο... Είμαι ο θεατής της άβυσσος. Είμαι η θεωρία κι η πράξη. Είμαι ο νόμος. Όξω από μένα τίποτα δεν υπάρχει.

Χωρίς μάταιες ανταρσίες να δεις και να δεχτείς τα σύνορα του ανθρώπινου νου, και μέσα στ'αυστηρά τούτα σύνορα αδιαμαρτύρητα, ακατάπαυτα να δουλεύεις· να ποιο είναι το πρώτο σου χρέος.

Με αντρεία, με σκληρότητα στερέωσε απάνω στο σαλευόμενο χάος το καταστρόγγυλο, το καταφώτιστο αλώνι του νου, ναλωνίσεις, να λιχνίσεις, σα νοικοκύρης, τα σύμπαντα.

Καθαρά να ξεχωρίσεις κι ηρωικά να δεχτείς τις πικρές γόνιμες τούτες, ανθρώπινες, σάρκα από τη σάρκα μας, αλήθειες:

Ο νους του ανθρώπου φαινόμενα μονάχα μπορεί να συλλάβει, ποτέ την ουσία·

[…]

Πειθαρχία, να η ανώτατη αρετή. Έτσι μονάχα σοζυγιάζεται η δύναμη με την επιθυμία και καρπίζει η προσπάθεια του ανθρώπου.

[…]

Δε ζυγιάζω, δε μετρώ, δε βολεύουμαι! Ακολουθώ το βαθύ μου χτυποκάρδι.

Ρωτώ, ξαναρωτώ χτυπώντας το χάος: Ποιος μας φυτεύει στη γης ετούτη χωρίς να μας ζητήσει την άδεια; Ποιος μας ξεριζώνει από τη γης ετούτη χωρίς να μας ζητήσει την άδεια;

Θέλω να βρω μια δικαιολογία για να ζήσω και να βαστάξω το φοβερό καθημερινό θέαμα της αρρώστιας, της ασκήμιας, της αδικίας και του θανάτου.»

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Ζαχαρίας Παπαντωνίου (1877-1940)

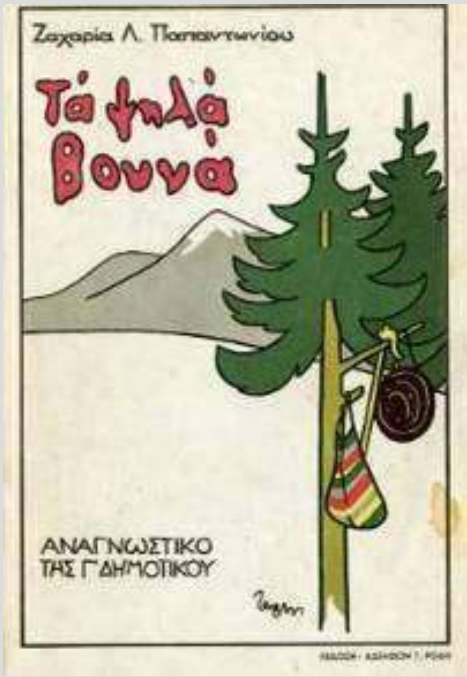

Σπούδασε ζωγραφική αλλά αφοσιώθηκε στη δημοσιογραφία, ως πολιτικός αρθρογράφος, χρονογράφος και συγγραφέας τεχνοκριτικών άρθρων. Υπηρέτησε ως νομάρχης στη Ζάκυνθο, στην Καλαμάτα και άλλες πόλεις από την κυβέρνηση Βενιζέλου και το 1919 διορίστηκε διευθυντής της Εθνικής Πινακοθήκης, όπου παρέμεινε 20 χρόνια. Το 1938 έγινε ακαδημαϊκός στην έδρα της Λογοτεχνίας, οπότε και εκφώνησε τον εισιτήριο λόγο του στη δημοτική γλώσσα.

Α & Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

« Έπειτα από χρόνια

[...] *στη χώρα φάνηκε έπειτα από χρόνια ένας δάσκαλος που άφησε όνομα. Έπαιρνε τα παιδιά και τα δίδασκε κάτω από τα δέντρα… Έπαιρναν το βιβλίο τους και διάβαζαν μαζί του απάνω στους λόφους, στον ήλιο και στον αέρα. Από κει τους έδειχνε τους γύρω τόπους, τη γη, τον ουρανό, τα πλάσματα όλα… Τους μάθαινε τη ζωή των δέντρων, των πουλιών και των εντόμων. Όταν ήταν καθαρή αστροφεγγιά, τους έδειχνε από ένα ύψωμα και τους ονόμαζε τ' άστρα. Τους μάθαινε να γράφουν όσα είχαν στο νου και στην ψυχή τους.* […]»

Απόσπασμα από *Τα Ψηλά Βουνά*

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Η επιρροή του γαλλικού πολιτισμού στην πνευματική ζωή της Ελλάδας

Από τα τέλη του 19ου αιώνα και στις αρχές του 20ού αιώνα, η Ελλάδα αρχίζει να αναπτύσσει ιδιαίτερους πνευματικούς και πολιτιστικούς δεσμούς με τη Γαλλία, οι οποίοι ενισχύονται περαιτέρω με την εμπειρία του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Το κύριο χαρακτηριστικό αυτής της σχέσης αποτελεί η κινητικότητα καλλιτεχνών, λογοτεχνών και διανοουμένων από τη μία πρωτεύουσα προς την άλλη και κυρίως των Ελλήνων προς το Παρίσι, που είχε αναδειχθεί διεθνώς ως το ισχυρότερο πολιτιστικό κέντρο της εποχής, όπως οι Κώστας Βάρναλης, Νικόλας Κάλας, Θανάσης Απάρτης, Δημήτρης Γαλάνης, Νίκος Χατζηκυριάκος-Γκίκας, Christian Zervos, Tériade, Άγγελος Κατακουζηνός…

Από αριστερά: Christian Zervos, Άγγελος Κατακουζηνός, Tériade, Γιώργος Κατσίμπαλης, Νίκος Χατζηκυριάκος-Γκίκας, Μιχάλης Τόμπρος

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Κώστας Βάρναλης (1883-1974)

Ο Κώστας Βάρναλης σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και δίδαξε στη μέση εκπαίδευση. Μια υποτροφία για μετεκπαίδευση στο Παρίσι τον έφερε σε επαφή με τα προοδευτικά ιδεολογικά ρεύματα και τον επαναστατικό αέρα του Μεσοπολέμου.

Μετά την επιστροφή του στην Ελλάδα και ενώ είναι σχεδόν βέβαιη η ακαδημαϊκή καριέρα απολύεται από το δημόσιο. Από εκεί και πέρα αρχίζει να εργάζεται σαν δημοσιογράφος για να ζήσει. Βαθύς μελετητής όλων των φιλοσοφικών ρευμάτων αλλά και της αρχαίας ελληνικής σκέψης και γλώσσας. Δυνατός φιλόλογος εκτός από σημαντικός ποιητής και στοχαστής.

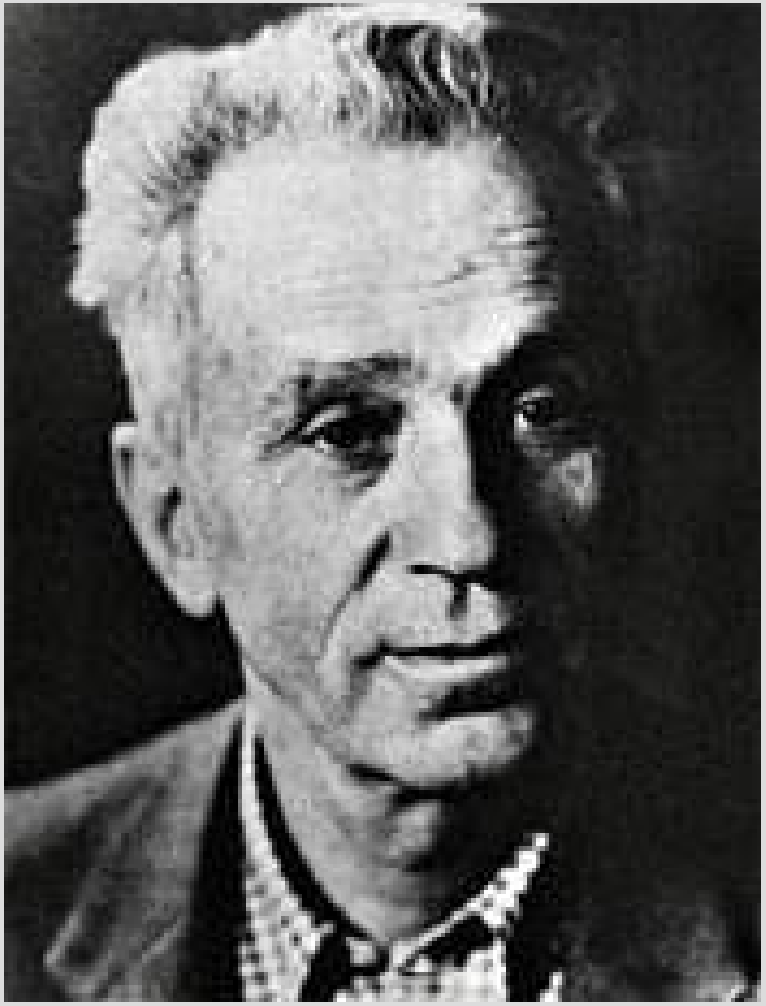

Παρωδία της «Προσευχής του ταπεινού», του Ζαχαρία Παπαντωνίου, από τον Κώστα Βάρναλη

Κύριε, σαν ήρθεν η βραδιά και μάτι δεν μας βλέπει
βρέχε σωρό διορισμούς στην ταπεινή μου τσέπη.
Την προσευχή μου, Κύριε, σου λέω με προθυμία
καμιά ψυχή δεν έβλαψα, μονάχα τα Ταμεία.
[...]
Σ' ευχαριστώ για τα βουνά και για τους κάμπους που είδα.
Αφού το κράτος πλήρωνε, ζήτω η γλυκειά Πατρίδα!
Σ' ευχαριστώ που μου' δωκες χωρίς να μου ανήκει
τη θέση της Εκδοτικής και την Πινακοθήκη.
Για την καπατσοσύνη μου οι εχθροί θα με μισήσουν.
Ευδόκησε ν' αφανιστούν χωρίς να ξαναζήσουν.

Α. & Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Η Μπαλάντα του κυρ Μέντιου

Δε λυγάνε τα ξεράδια
και πονάνε τα ρημάδια!
Κούτσα μια και κούτσα δυο,
της ζωής το ρημαδιό.
[…]

Και στον πόλεμ' «όλα για όλα»
κουβαλούσα πολυβόλα
να σκοτώνονται οι λαοί
για τ' αφέντη το φαΐ.
[…]

— Δε βαστάω! Θα πέσω κάπου!
— Ντράπου! Τις προγόνοι ντράπου!
— Αντραλίζομαι!... Πεινώ!...
— Σουτ! Θα φας στον ουρανό!
[…]

Αν το δίκιο θες, καλέ μου,
με το δίκιο του πολέμου
θα το βρείς. Οπού ποθεί
λεφτεριά, παίρνει σπαθί.

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Κώστας Ουράνης (1890-1953)

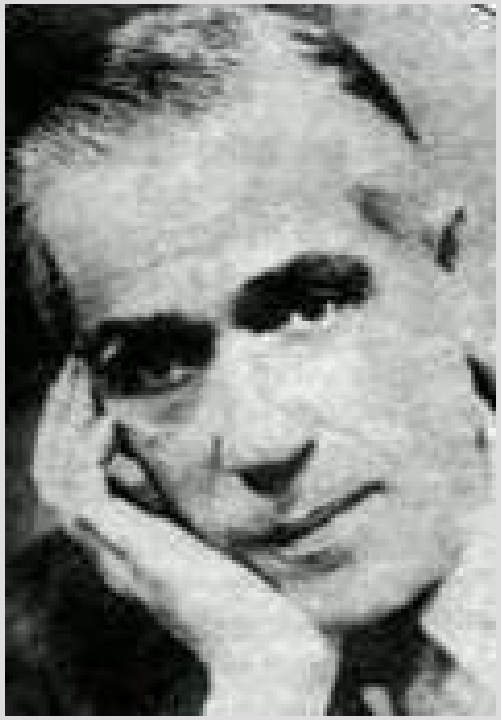

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Ο Κώστας Ουράνης ως ποιητής με τη βαθιά και ουσιαστικά κοσμοπολίτικη παιδεία του, ήταν επηρεασμένος από τον Μπωντλαίρ και τους Γάλλους «ποιητές της παρακμής» (όπως αυτοχαρακτηρί-ζονταν πριν επικρατήσει ο όρος συμβολιστές). Καλλιέργησε μια ποίηση χαμηλών τόνων, στην οποία επικρατούσαν τα αισθήματα της ανίας, της συγκρατημένης απελπισίας, της νοσταλγίας και της φυγής.

Δον Κιχώτης

Ατσάλινος καὶ σοβαρὸς απάνω στ' άλογό του
τὸ αχαμνό, του Θερβαντὲς ο ήρωας περνάει,
καὶ πίσω του, το στωικὸ γαϊδούρι του καβάλα
ο ιπποκόμος του ο χοντρὸς αγάλια ακολουθάει.
Αιώνες που ξεκίνησε κι αιώνες που διαβαίνει
με σφραγισμένα επίσημα, ερμητικὰ τα χείλια
και με τα μάτια εκστατικά, το χέρι στο κοντάρι,
πηγαίνοντας στα γαλανὰ της Χίμαιρας βασίλεια...
Στο πέρασμά του απ' τους πλατειοὺς του κόσμου δρόμους, όσοι
τον συντυχαίνουν, για τρελλὸ τον παίρνουν, τον κοιτάνε,
τον δείχνει ο ένας του αλλουνού - κι ειρωνικὰ γελάνε
Ω ποιητή! παρόμοια στο διάβα σου οι κοινοὶ
οι άνθρωποι χασκαρίζουνε. Άσε τους να γελάνε:
οι Δον Κιχώτες παν μπροστὰ κι οι Σάντσοι ακολουθάνε!

Θα πεθάνω ένα πένθιμο …

Θα πεθάνω ένα πένθιμο του φθινόπωρου δείλι
μεσ’ στην κρύα μου κάμαρα, όπως έζησα μόνος
στη στερνή αγωνία μου τη βροχή θε ν’ ακούω
και τον κούφιο τον θόρυβο που ανεβάζει ο δρόμος

…Απ’ τους φίλους που παίζαμε πότε-πότε χαρτιά
θα ρωτήσει κανένας τους έτσι απλά: “-Τον Ουράνη
μην τον είδε κανείς; Εχει μέρες που χάθηκε!…”
Θ’ απαντήσει άλλος παίζοντας: “-Μ’ αυτός έχει πεθάνει”.

…Μια στιγμή θα κοιτάξουνε ο καθένας τον άλλον,
θα κουνήσουν περίλυπα και σιγά το κεφάλι,
θε να πουν: Τ’ ειν’ ο άνθρωπος!… Χτες ακόμα ζούσε!”
Και βουβά το παιγνίδι τους θ’ αρχινήσουνε πάλι.

Κάποιος θάναι συνάδελφος στα “ψιλά” που θα γράψει
πως “προώρως απέθανεν ο Ουράνης στην ξένη,
νέος γνωστός εις τους κύκλους μας, πούχε κάποτ’ εκδώσει
συλλογήν με ποιήματα πολλά υποσχομένην”.

Α & Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΟΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Κώστας Καρυωτάκης (1896-1928)

Την εποχή που η ελληνική ποίηση κάνει το πέρασμά της από τον ρομαντισμό, επιχειρείται να αποδοθεί ποιητικά η κοινωνική κατάσταση και η καθημερινότητα των πολιτών.
Η σημαντικότερη ποιητική «φωνή» εκείνης της περιόδου, ο **Κώστας Καρυωτάκης**, δίνει το στίγμα της ματαιότητας και της γενικευμένης απαισιοδοξίας του Μεσοπολέμου, σφραγίζοντάς την με την αυτοκτονία του.
Ο Κώστας Καρυωτάκης ήταν ποιητής και πεζογράφος. Θεωρείται ως ο κυριότερος εκφραστής της σύγχρονης λυρικής ποίησης.

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Είμαστε κάτι

Είμαστε κάτι ξεχαρβαλωμένες κιθάρες
ο άνεμος όταν περνάει,
στίχους ήχους παράφωνους ξυπνάει
στις χορδές που κρέμονται σαν καδένες.
Είμαστε κάτι απίστευτες αντένες.

[…]

Είμαστε κάτι διάχυτες αισθήσεις
χωρίς ελπίδα να συγκεντρωθούμε
στα όνειρά μας μπερδεύεται όλη η φύσις
στο σώμα στην ενθύμηση,πονούμε
κι η ποίηση είναι το καταφύγιο που φθονούμε.
Είμαστε κάτι διάχυτες αισθήσεις.
Είμαστε κάτι ξεχαρβαλωμένες κιθάρες,
κάτι απίστευτες αντένες,
κάτι διάχυτες αισθήσεις
στο σώμα μας μπερδεύεται όλη η φύσις.
Είμαστε κάτι ξεχαρβαλωμένες κιθάρες.

[…]

Είμαστε κάτι απίστευτες αντένες.

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Μαρία Πολυδούρη (1902 - 1930)

Στα γράμματα εμφανίζεται σε ηλικία 14 ετών Το 1920, σε διάστημα σαράντα ημερών, χάνει και τους δύο γονείς της. Το 1921 μετατίθεται από την Καλαμάτα στη Νομαρχία Αθηνών. Εκεί εργαζόταν και ο, ήδη γνωστός ποιητής, Κώστας Καρυωτάκης. Μεταξύ τους αναπτύσσεται ένας σύντομος αλλά σφοδρός έρωτας, που επηρεάζει τόσο τη ζωή, όσο και το έργο της. Την ίδια περίοδο εγγράφεται στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, από την οποία δεν αποφοιτεί ποτέ. Το καλοκαίρι του 1926 διαλύει τον αρραβώνα της με το δικηγόρο Αριστοτέλη Γεωργίου και φεύγει για το Παρίσι. Εκεί, έχοντας πενιχρούς πόρους, ασχολείται με τη ραπτική. Προσβάλεται από φυματίωση και επιστρέφει στην Αθήνα. Το 1929 κυκλοφορούν οι ποιητικές της συλλογές "Οι τρίλλιες που σβήνουν" και "Ηχώ στο χάος". “Θα πεθάνω μιαν αυγούλα μελαγχολική του Απρίλη...” είχε γράψει. Πέθανε στις 30 Απριλίου του '30, σε ηλικία 28 ετών.

Γιατί μ’αγάπησες

Δεν τραγουδώ παρά γιατί μ’ αγάπησες
στα περασμένα χρόνια.
Και σε ήλιο, σε καλοκαιριού
προμάντεμα
και σε βροχή, σε χιόνια,
δεν τραγουδώ παρά γιατί μ’ αγάπησες.

[…]

Μονάχα για τη διαλεχτήν αγάπη σου
μου χάρισε η αυγή ρόδα στα χέρια.
Για να φωτίσω μια στιγμή το δρόμο σου
μου γέμισε τα μάτια η νύχτα αστέρια,
μονάχα για τη διαλεχτήν αγάπη σου.

Α. & Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ ΛΟΝΗΣ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Η Γενιά του ’30 μετά από 33 έτη στο σπίτι του Γιώργου Θεοτοκά

Όρθιοι: Θανάσης Διομήδης-Πετσάλης, Ηλίας Βενέζης, Οδυσσέας Ελύτης, Γιώργος Σεφέρης, Ανδρέας Καραντώνης, Στέλιος Ξεφλούδας, Γιώργος Θεοτοκάς.

Καθιστοί: Άγγελος Τερζάκης, Κ.Θ Δημαράς, Γιώργος Κατσίμπαλης, Κοσμάς Πολίτης, Ανδρέας Εμπειρίκος.

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΟΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Η Γενιά του ’30. Παράδοση και Μοντερνισμός

Στην λογοτεχνία αλλά και στις εικαστικές τέχνες αναδύεται η λεγόμενη **«Γενιά του ‘30»,** με εκπροσώπους όπως οι: **Γιώργος Θεοτοκάς, Γιώργος Σεφέρης, Οδυσσέας Ελύτης, Νίκος Εγγονόπουλος, Νίκος Χατζηκυριάκος-Γκίκας, Γιάννης Τσαρούχης, Γιάννης Μόραλης, Γιώργος Μπουζιάνης, Σπύρος Παπαλουκάς.**

Το κλειδί για την κατανόηση της ιδεολογίας που υπηρέτησε αυτή η γενιά κρύβεται στην πίστη της στο μοντερνισμό. Το ρεύμα αυτό κατέφθασε από τη Δύση στην Ελλάδα και επηρέασε την καλλιτεχνική δημιουργία. Αναζητώντας μια εθνική ταυτότητα μετά την τραυματική εμπειρία της Μικρασιατικής Καταστροφής, οι θιασώτες του ελληνικού μοντερνισμού τον συνταίριασαν με την πίστη στην ελληνική παράδοση και το λαϊκό πολιτισμό.

« Άκουσα σήμερα από ένα πρόσφυγα τούτο: Βγήκαν κυνηγημένοι σ΄ένα ελληνικό νησί. Μαγαζιά, σπίτια, πόρτες, παράθυρα, έκλεισαν όλα μονομιάς. Αυτός με τη γυναίκα του μέσα στο κοπάδι. Το μωρό έξι μέρες να τραφεί έκλαιγε, χαλνούσε τον κόσμο. Η γυναίκα παρακαλούσε για νερό. Τέλος από ένα σπίτι της αποκρίθηκαν: Ένα φράγκο το ποτήρι». Και ο πατέρας συνεχίζει: « Τι να κάνω; Κυρ Στράτη, έφτυσα μέσα στο στόμα του παιδιού μου για να το ξεδιψάσω».

Απόσπασμα από το μυθιστόρημα «Έξι νύχτες στην Ακρόπολη», Γ. Σεφέρης

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΟΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Γιώργος Σεφέρης (1900-1971)

Γεννήθηκε στη Σμύρνη. Το 1914 η οικογένειά του μετανάστευσε στην Ελλάδα . Τελείωσε τις γυμνασιακές του σπουδές στην Αθήνα το 1917 και τον ίδιο χρόνο μετέβη στο Παρίσι όπου ακολούθησε σπουδές λογοτεχνίας και απέκτησε πτυχίο Νομικής. Ακολούθησε διπλωματική καριέρα και ως ακόλουθος κι αργότερα ως πρέσβης, υπηρέτησε σε πολλές ελληνικές πρεσβείες του εξωτερικού, γεγονός το οποίο καθόρισε σημαντικά το έργο του.

Αν και η εκπαίδευσή του ήταν περισσότερο ευρωπαϊκή παρά ελληνική όχι μόνο δεν απαρνήθηκε την ελληνική λογοτεχνία, αλλά την καλλιέργησε σε βάθος με σκοπό να την ανανεώσει. Η ποίησή του επηρεάστηκε από τον Έλιοτ (T.S Elliot), τον Κλωντέλ, το Βαλερί και τον Πάουντ (Ezra Pound). Το γεγονός όμως που χάραξε ανεξίτηλα τη σφραγίδα του στη συνείδηση του ποιητή ήταν η εθνική καταστροφή του 1922 κι ο ξεριζωμός του μικρασιατικού ελληνισμού.
Η ποίησή του χαρακτηρίζεται από το συμβολικό και υπαινικτικό λόγο και βασικά θέματά της είναι η αρχαία και νεότερη ελληνική παράδοση και η συνάντησή της με τον σύγχρονο ευρωπαϊκό πολιτισμό, η μελαγχολία για τη μοίρα του ελληνισμού, η νοσταλγία του απόδημου και οι χαμένες πατρίδες.
Το 1963 βραβεύτηκε με το Νόμπελ Λογοτεχνίας. Στις 28 Μαρτίου 1969 ο Σεφέρης μίλησε για πρώτη φορά δημόσια εναντίον της Χούντας και γι' αυτό το λόγο του αφαιρέθηκε ο τίτλος του πρέσβη επί τιμή, καθώς και το δικαίωμα χρήσης διπλωματικού διαβατηρίου.
Τέσσερα χρόνια αργότερα, στις 20 Σεπτεμβρίου του 1971, πέθανε και η κηδεία του εξελίχθηκε σε σιωπηρή πορεία κατά της δικτατορίας.

Επί ασπαλάθων

Ήταν ωραίο το Σούνιο τη μέρα εκείνη του Ευαγγελισμού
πάλι με την άνοιξη.
Λιγοστά πράσινα φύλλα γύρω στις σκουριασμένες πέτρες
το κόκκινο χώμα κι ασπάλαθοι
δείχνοντας έτοιμα τα μεγάλα τους βελόνια
και τους κίτρινους ανθούς.
Απόμακρα οι αρχαίες κολόνες, χορδές μιας άρπας αντηχούν ακόμη ...
Γαλήνη.
- Τι μπορεί να μου θύμισε τον Αρδιαίο εκείνον;
Μια λέξη στον Πλάτωνα θαρρώ, χαμένη στου μυαλού τ' αυλάκια·
τ' όνομα του κίτρινου θάμνου
δεν άλλαξε από εκείνους τους καιρούς.
Το βράδυ βρήκα την περικοπή:
«Τον έδεσαν χειροπόδαρα» μας λέει
«τον έριξαν χάμω και τον έγδαραν
τον έσυραν παράμερα τον καταξέσκισαν
απάνω στους αγκαθερούς ασπάλαθους
και πήγαν και τον πέταξαν στον Τάρταρο, κουρέλι».
Έτσι στον κάτω κόσμο πλέρωνε τα κρίματά του
ο Παμφύλιος Αρδιαίος ο πανάθλιος Τύραννος.

Α. & Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΟΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Γιώργος Θεοτοκάς (1905-1966)

Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη και φοίτησε στο Ελληνογαλλικό Λύκειο. Μετά τη *Μικρασιατική καταστροφή* εγκαταστάθηκε στην Αθήνα και φοίτησε στη Νομική Σχολή. Στη συνέχεια μετέβη στο Παρίσι και στο Λονδίνο όπου σπούδασε νομικά, ιστορία και φιλοσοφία. Το 1929 εξέδωσε το δοκίμιό του *Ελεύθερο Πνεύμα*, που εκ των υστέρων χαρακτηρίστηκε ως «**μανιφέστο της Γενιάς του '30**». Πρόκειται για τολμηρό έργο που ελέγχει και σχεδόν απορρίπτει όλη την προγενέστερη λογοτεχνική παραγωγή (ιδίως την ηθογραφία), απορρίπτει το δογματισμό και το φανατισμό στην κριτική και καταθέτει τις απόψεις του για την ανανέωση της ελληνικής λογοτεχνίας. Διετέλεσε διευθυντής του Εθνικού Θεάτρου τις περιόδους και υπήρξε ο πρώτος πρόεδρος του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος από το 1961. Ο Θεοτοκάς υπήρξε ένθερμος οπαδός του δημοτικισμού, τα μυθιστορήματά του είναι χαρακτηριστικά δείγματα του αστικού μυθιστορήματος, όπως αυτό διαμορφώθηκε στην ευρωπαϊκή λογοτεχνία του 19ου αι. και προσπαθούν να αποδώσουν τη σύνθετη εικόνα της ελληνικής κοινωνίας της εποχής του.

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

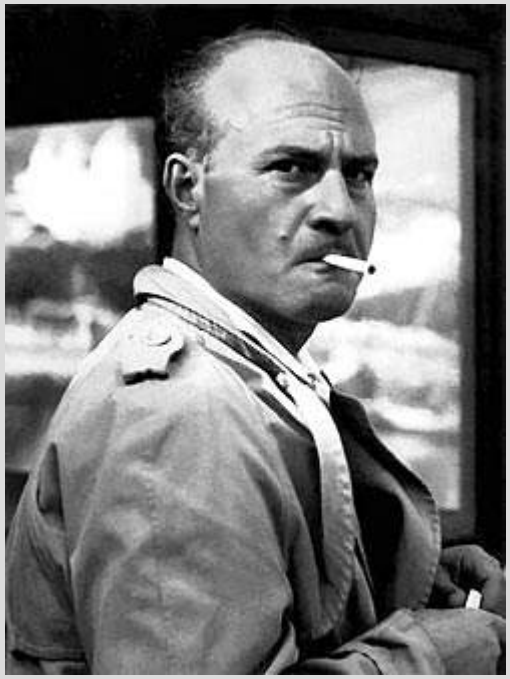

Ο Ελύτης φωτογραφημένος από τον Αντρέα Εμπειρίκο το 1955

Οδυσσέας Ελύτης (1911-1996)

Ο Οδυσσέας Ελύτης διακρίθηκε το 1960 με το Κρατικό Βραβείο Ποίησης και το 1979 με το βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας. Τα πρώτα καλοκαίρια της ζωής του τα περνάει στην Κρήτη, στη Λέσβο και στις Σπέτσες. Το 1930 εγγράφεται στη Νομική Σχολή της Αθήνας και από το 1933 συμμετέχει στα "Συμπόσια του Σαββάτου", συνδεόμενος στενότερα με τον Γιώργο Σαραντάρη (1908-1941), ο οποίος τον ενθάρρυνε στις ποιητικές του προσπάθειες, φέρνοντάς τον σε επαφή και με τον κύκλο του περιοδικού των Νέων Γραμμάτων. Το Φεβρουάριο 1935 γνώρισε τον Ανδρέα Εμπειρίκο, με τον οποίο συνδέθηκε με στενή φιλία, που κράτησε πάνω από 25 χρόνια. Η δημοσίευση των πρώτων ποιημάτων του στα *Νέα Γράμματα* έγινε το Νοέμβριο του 1935. Το 1936 ο Ελύτης γνωρίστηκε με τον ποιητή Νίκο Γκάτσο. Το 1939 εγκατέλειψε οριστικά τις νομικές σπουδές και τυπώθηκε η πρώτη του ποιητική συλλογή, με τίτλο *Προσανατολισμοί*. Ο ίδιος ο Ελύτης χαρακτήριζε τη θέση του στη γενιά του ’30 ως παράξενη, "από το ένα μέρος ήμουνα ο στερνός μιας γενιάς, που έσκυβε στις πηγές μιας ελληνικότητας, κι απ' την άλλη ήμουν ο πρώτος μιας άλλης που δέχονταν τις επαναστατικές θεωρίες ενός μοντέρνου κινήματος".

ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΙ ΩΡΙΩΝ α'

Συμβιβάστηκε με την πικρία ο κόσμος
Διάττοντα ψεύδη αφήσανε τα χείλια
Η νύχτα ελαφρωμένη
Από το θόρυβο και τη φροντίδα
Μέσα μας μετασχηματίζεται
Κι η καινούρια σιωπή της λάμπει αποκάλυψη
Βρίσκομε το κεφάλι μας στα χέρια του Θεού.

Οδυσσέας Ελύτης,
Προσανατολισμοί

ΕΠΕΤΕΙΟΣ

... even the weariest river
winds somewhere safe to sea!

Έφερα τη ζωή μου ως εδώ
Στο σημάδι ετούτο που παλεύει
Πάντα κοντά στη θάλασσα
Νιάτα στα βράχια επάνω, στήθος
Με στήθος προς τον άνεμο
Που να πηγαίνει ένας άνθρωπος
Που δεν είναι άλλο από άνθρωπος
Λογαριάζοντας με τις δροσιές τις πράσινες
Στιγμές του, με νερά τα οράματα
Της ακοής του, με φτερά τις τύψεις του
Α, Ζωή
Παιδιού που γίνεται άντρας
Πάντα κοντά στη θάλασσα όταν ο ήλιος
Τον μαθαίνει ν' ανασαίνει κατά κει πού σβήνεται
Η σκιά ενός γλάρου.

Α. & Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Γιάννης Ρίτσος (1909-1990)

Ο ποιητής Γ. Ρίτσος έκδωσε το 1934 την πρώτη του ποιητική συλλογή με τίτλο «Τρακτέρ», ενώ ξεκίνησε να δημοσιεύει στον «Ριζοσπάστη» τη στήλη «Γράμματα για το Μέτωπο». Το 1935 κυκλοφορούν οι «Πυραμίδες», το 1936 ο «Επιτάφιος» και το 1937 «Το τραγούδι της αδελφής μου».

Δημοσίευσε πάνω από εκατό ποιητικές συλλογές και συνθέσεις, εννέα μυθιστορήματα, τέσσερα θεατρικά έργα και μελέτες. Πολλές μεταφράσεις, χρονογραφήματα και άλλα δημοσιεύματα συμπληρώνουν το έργο του.

Το 1968 προτάθηκε για το βραβείο Νομπέλ. Το 1975 αναγορεύτηκε επίτιμος διδάκτορας του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και το 1977 τιμήθηκε με το Βραβείο Ειρήνης Λένιν.

Επιτάφιος (1937)

Γλυκέ μου εσύ δε χάθηκες, μέσα στις φλέβες μου είσαι.
Γιε μου στις φλέβες ολουνών, έμπα βαθιά και ζήσε.
Δες, πλάγι μας περνούν πολλοί, περνούν καβαλαραίοι,
όλοι στητοί και δυνατοί και σαν κ' εσένα ωραίοι.
Ανάμεσά τους, γιόκα μου, θωρώ σε αναστημένο,
στο θώρι τους το θώρι σου μυριοζωγραφισμένο.
Κι ακολουθάς και συ νεκρός κι ο κόμπος του λυγμού μας
δένεται κόμπος του σκοινιού για το λαιμό του οχτρού μας.

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Ποιητές, από το *Τρακτέρ*
Στον Κώστα Καρυωτάκη

Ω, δε χωρεί καμία αμφισβήτηση, ποιητές
είμαστ' εμείς με κυματίζουσα την κόμη
-- έμβλημ' αρχαίο καλλιτεχνών -- και χτυπητές
μάθαμε φράσεις ν' αραδιάζουμε κι ακόμη

[…]

Θεωρούμε ανίδεους, ανάξιους κι ευτελείς
γύρω μας όλους, κι απαξιούμε μια ματιά μας
σ' αυτούς να ρίξουμε, κι η νέα ξανά σελίς
το θρήνο δέχεται του ανούσιου έρωτά μας.

[…]

Για μας ο κόσμος όλος μόνο είμαστ' εμείς,
και τυλιγόμαστε, μανδύα μας, ένα τοίχο.
Μ' έπαρση εκφράζουμε τα πάθη της στιγμής
σ' έναν -- με δίχως χασμωδίες -- μουσικό στίχο.

Γύρω μας κι άλλοι κι αν πονούν κι αν δυστυχούν,
κι αν τους λυγίζει, αν τους φλογίζει η αδικία --
ω, τέτοια θέματα πεζά ν' ανησυχούν
τους αστρικούς μας στοχασμούς, είναι βλακεία.

Α. & Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΑΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

1930-1934: Ο Γιάννης Ρίτσος αφιερώνει ένα ποίημά του στον Κ. Καρυωτάκη, το οποίο διαλέγεται άμεσα με το καρυωτακικό «Όλοι μαζί».

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΟΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Ανδρέας Εμπειρίκος (1901 - 1975)

Ο Ανδρέας Εμπειρίκος υπήρξε ποιητής, πεζογράφος, ψυχαναλυτής (άσκησε την ψυχαναλυτική πρακτική για δεκαέξι χρόνια) και φωτογράφος. Το όνομα του, διόλου τυχαία, έχει συνδεθεί, με την εμφάνιση του κινήματος του υπερρεαλισμού στην Ελλάδα. Το 1926-31 ο Εμπειρίκος βρίσκεται στο Παρίσι, συνδέεται με τον κύκλο των υπερρεαλιστών και τον André Breton και μυείται στην ψυχανάλυση με τον René Laforque. Τον Ιανουάριο του 1935 δίνει στην Αθήνα την περίφημη διάλεξη "Περί σουρεαλισμού" και τυπώνει την πρώτη του ποιητική συλλογή, την "Υψικάμινο", ένα κατεξοχήν υπερρεαλιστικό έργο.

Ο **υπερρεαλισμός** ή **σουρεαλισμός**, από τις γαλλικές λέξεις **sur** (επάνω, επί) και **réalisme** (ρεαλισμός, πραγματικότητα) όπου στα ελληνικά θα μπορούσε να αποδοθεί ως «πάνω ή πέρα από την πραγματικότητα», ήταν ένα κίνημα που αναπτύχθηκε κυρίως στο χώρο της λογοτεχνίας αλλά εξελίχθηκε σε ένα ευρύτερο καλλιτεχνικό και πολιτικό ρεύμα. Άνθισε κατά κύριο λόγο στη Γαλλία την περίοδο του Μεσοπολέμου. Οι σουρεαλιστές αντιδρούσαν στην κρίση του Δυτικού πολιτισμού, προτείνοντας μία ευρύτερη αναθεώρηση των αξιών, σε κάθε πτυχή της ανθρώπινης ζωής, στηριζόμενοι στις ψυχαναλυτικές θεωρίες του Φρόυντ και στα πολιτικά ιδεώδη του μαρξισμού. Ως κύριο μέσο έκφρασης, προέβαλαν τον «αυτοματισμό», επιδιώκοντας τη διερεύνηση του ασυνειδήτου και την απελευθέρωση της φαντασίας.

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.

Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.

Αρχιτεκτονική

Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές

Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική

Εικαστικές Τέχνες

Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης

Επίλογος, Συντελεστές

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ
ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ
ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

ΥΨΙΚΑΜΙΝΟΣ

«Είμεθα όλοι εντός του μέλλοντός μας. Όταν τραγουδάμε εμπρός στους εκφραστικούς πίνακες των ζωγράφων όταν σκύβουμε εμπρός στα άχυρα μιας κομμένης πόλεως όταν προσεταιριζόμεθα την ψιχάλα του ρίγους είμεθα όλοι εντός του μέλλοντός μας γιατί ό,τι και αν επιδιώξουμε δεν είναι δυνατόν να πούμε όχι να πούμε ναι χωρίς το μέλλον του προορισμού μας.»

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Κινηματογράφος

Το 1928 ιδρύθηκε η πρώτη κινηματογραφική εταιρία, η «Γκρηκ Φιλμ», ενώ περίπου την ίδια περίοδο άνοιξε και η πρώτη «Κινηματογραφική Σχολή Αθηνών». Ο κινηματογράφος είχε γίνει πια ένα δημοφιλές μέσο ψυχαγωγίας για όλα τα κοινωνικά στρώματα.

«Δάφνις και Χλόη», βουβή ταινία του 1931 σε σενάριο και σκηνοθεσία Ορέστη Λάσκου, ΑΣΤΡΑ ΦΙΛΜ

Α. & Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΟΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Nelly's (1899-1998)

Η **Έλλη Σουγιουλτζόγλου-Σεραϊδάρη** (1899 -1998) γνωστή ως **Nelly's,** υπήρξε πρωτοπόρος φωτογράφος με διεθνή αναγνώριση. Πρόσφυγας η ίδια, η Ελληνίδα φωτογράφος απαθανάτισε τα πορτρέτα προσφύγων αλλά και σημαντικών προσώπων της εποχής της. Ιδιαίτερη θέση στο έργο της κατέχουν οι φωτογραφίσεις στην Ακρόπολη της Mona Paeva, πρώτης μπαλαρίνας της Opéra Comique, οι οποίες προκάλεσαν σκάνδαλο στην κοινωνία του μεσοπολέμου. Φωτογράφισε κατ' αποκλειστικότητα τις Δελφικές Εορτές το 1927.

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Τα θεατρικά δρώμενα

Η εποχή του Μεσοπολέμου βρήκε το θέατρο σε κρίση, καθώς η παραγωγή πρωτότυπων έργων περιορίστηκε σημαντικά. Ωστόσο, δεν έχασε εντελώς τους θεατές του, αφού η επιθεώρηση μετέφερε τα πολιτικά και κοινωνικά γεγονότα στη σκηνή για να τα διακωμωδήσει. Από τους σημαντικότερους εκπροσώπους του υπήρξαν η Κυβέλη και η Κοτοπούλη.

Κυβέλη Ανδριανού (1887 – 1978) Ηθοποιός και θιασάρχης, που έγινε γνωστή κυρίως με το μικρό της όνομα και κυριάρχησε στο ελληνικό θέατρο κατά το πρώτο μισό του 20ου αιώνα. Η Νέα Σκηνή (1901-1906) της έδωσε την ευκαιρία να συμμετάσχει στις μοναδικές παραστάσεις αρχαίας τραγωδίας της καριέρας της. Ξεχώρισε, ως κορυφαία, στην «Άλκηστη» του Ευριπίδη και αργότερα στην «Αντιγόνη» του Σοφοκλή.

Κυβέλη

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Μαρίκα Κοτοπούλη (1887-1954)

Διακρίθηκε περισσότερο ως τραγωδός σε έργα ξένων κι Ελλήνων κλασικών συγγραφέων. Επίσης η ερμηνεία από την Κοτοπούλη των σύγχρονων συγγραφέων θεωρείται ανεπανάληπτη. Κορυφαία στιγμή στην καριέρα της ήταν η συμμετοχή της στην τριλογία του Αισχύλου, *Ορέστεια* το 1904. Σε ηλικία μόλις 17 ετών προκάλεσε σεισμό στα ελληνικά θεατρικά δρώμενα, απαγγέλλοντας για πρώτη φορά αρχαίο δράμα στην Δημοτική γλώσσα.

Το θέατρο όπου εμφανιζόταν η Μαρίκα Κοτοπούλη, στην Πλατεία Ομονοίας.

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΟΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Εθνικό Θέατρο (1932)

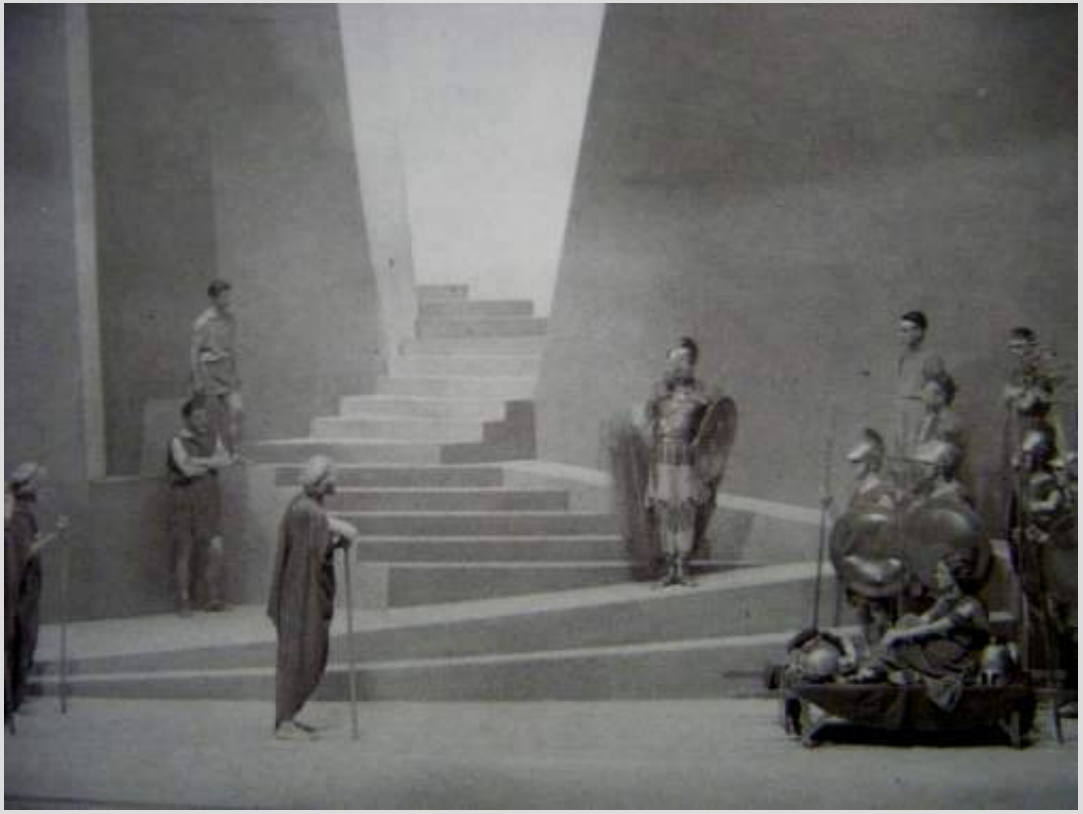

Αισχύλος, *Αγαμέμνων*, σκηνοθ. Ν. Πολίτης, σκηνικά Κλ. Κλώνης, κοστούμια Α. Φωκάς

Δημιουργήθηκε ως συνέχεια του Βασιλικού Θεάτρου (1901) και πρώτος διευθυντής υπήρξε ο Ιωάννης Γρυπάρης. Από 1934 αναλαμβάνει ως σκηνοθέτης ο Δημήτρης Ροντήρης ο οποίος έπαιξε σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της θεατρικής παιδείας και της αισθητικής του.

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Λαϊκή Σκηνή του Καρόλου Κουν (1923)

Άλκηστη Ευριπίδη, σκηνοθεσία Κ. Κουν, σκηνικά / κοστούμια Δ. Διαμαντόπουλος, 1934.

Ερωφίλη του Γεώργιου Χορτάτση, σκηνοθεσία Κ. Κουν, σκηνικά / κοστούμια Γ. Τσαρούχης, 1934.

Με τη δημιουργία της Λαϊκής Σκηνής, ο Κουν υπηρετεί το όραμα της γενιάς του ’30 για τον μοντερνισμό και τον προβάλει μέσα από το χώρο του θεάτρου. Ενδεικτικά παραπέμπουμε στις άνω παραστάσεις στη σκηνογραφία των οποίων διαφαίνονται στοιχεία από την αρχαία τέχνη, τη βυζαντινή αγιογραφία, τη λαϊκή παράδοση, καθώς και επιρροές από τη ζωγραφική του Θεόφιλου και το Θέατρο Σκιών. Τα σκηνικά και τα κοστούμια δίνουν την εικόνα του «λαϊκού» και του «χειροποίητου» και για την κατασκευή τους ευτελή υλικά χρησιμοποιούνται με τρόπο ευρηματικό.

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Πάνος Αραβαντινός (1884-1930)

Υπήρξε ο «θεμελιωτής» της ελληνικής σκηνογραφίας. Ο Π. Αραβαντινός εργάστηκε αρχικά στην Ελλάδα και κατόπιν στη Γερμανία του Μεσοπολέμου, σε μια γενικότερα σημαντική περίοδο για την ιστορία της διεθνούς σκηνογραφίας. Στη Γερμανία, αναγνωρίστηκε ως ένας από τους σημαντικότερους σκηνογράφους της εποχής του, δημιουργώντας σκηνικά για περισσότερες από 110 παραστάσεις όπερας, οπερέτας, μπαλέτου και θεάτρου πρόζας από το 1917 ως το 1930. Ο Αραβαντινός κληροδότησε 1300 από τα έργα του - πίνακες, τρισδιάστατες μακέτες, σκηνικά και μικρογραφίες, κοστούμια, σκίτσα, αφίσες, πορτρέτα - στο Δημοτικό Θέατρο του Πειραιά και στεγάζονταν στο Μουσείο Ζωγραφικής και Σκηνογραφίας Πάνου Αραβαντινού.

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΑΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Δημήτρης Μητρόπουλος (1896-1960)

Διευθυντής ορχήστρας, πιανίστας συνθέτης και παιδαγωγός ο Δημήτρης Μητρόπουλος αναγνωρίστηκες ως ένας από τους κορυφαίους αρχιμουσικούς της γενιάς του. Διέγραψε μια λαμπρή καριέρα (1924-1960) στην διάρκεια της οποίας διηύθυνε στην Ευρώπη και την Αμερική σαράντα πέντε (45) ορχήστρες και ανέβηκε στο πόντιουμ πάνω από 2.500 φορές για να διευθύνει συμφωνικές συναυλίες, παραστάσεις όπερας και για να συμπράξει σε συναυλίες μουσικής δωματίου. Βάδισε σε όλη του την ζωή *'με απογυμνωτική πειθαρχία, αμφιβολίες και ταπεινοσύνη'*, όπως έγραψε ο ίδιος στον φίλο του ποιητή Γιώργο Σεφέρη.

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.

Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.

Αρχιτεκτονική

Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές

Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική

Εικαστικές Τέχνες

Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης

Επίλογος, Συντελεστές

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Νίκος Σκαλκώτας (1904-1949)

Κορυφαίος Έλληνας συνθέτης, εκπρόσωπος της σύγχρονης μουσικής. Γεννήθηκε στην Χαλκίδα το 1904 σε έντονα μουσικό περιβάλλον. Ξεκίνησε τις σπουδές του στην Χαλκίδα και συνέχισε στο Ωδείο Αθηνών όπου αποφοίτησε παίρνοντας το Πρώτο Χρυσό Βραβείο το 1920. Το 1921 φεύγει για το Βερολίνο με υποτροφία για να συνεχίσει σπουδές στο βιολί. Το εγκαταλείπει όμως σύντομα για να σπουδάσει σύνθεση. Υπήρξε μαθητής του Κ. Βάιλ, του Φ. Γιάρναχ και του Ά. Σένμπεργκ.

Με την άνοδο του Χίτλερ στην εξουσία το 1933 επιστρέφει στην Ελλάδα για να ξεφύγει από την καταπίεση του ανερχόμενου ναζισμού όμως συνάντησε όχι μόνο έλλειψη αναγνώρισης αλλά και εχθρότητα και καταπίεση από τους ιθύνοντες της μουσικής. Η Ελλάδα κατά κανόνα τρώει τα αξιόλογα παιδιά της, αλλά εκείνος αδιαμαρτύρητα δέχθηκε μια τελευταία θέση βιολονίστα στην Κρατική Ορχήστρα Αθηνών.

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Κλεισμένος στον εαυτό, όντας σίγουρος ότι κανείς δεν τον καταλάβαινε, ανέπτυξε ένα εντελώς προσωπικό συνθετικό ύφος αφήνοντας πίσω του ένα τεράστιο συνθετικό έργο από το οποίο έχουν σωθεί περίπου 110 συνθέσεις στο Αρχείο Σκαλκώτα στην Αθήνα.
Πεθαίνει ξαφνικά, στις 20 Σεπτεμβρίου. Δύο ημέρες αργότερα γεννήθηκε ο δεύτερος γιος του, Νίκος.

Η αναγνώριση και η δικαίωση της ιδιοφυΐας του κατέστη δυνατή χάρη στις πολυετείς και επίμονες προσπάθειες του μουσικολόγου Γιάννη Παπαιωάννου. Η «ανακάλυψή» του μετά τον θάνατό του χαιρετίστηκε ως διεθνές γεγονός και από εκατοντάδες ξένους κριτικούς, τοποθετήθηκε δε ανάμεσα στους μεγαλύτερους δημιουργούς.

«Ακούσαμε την φωνή ενός μεσογειακού Μπάρτοκ»
Daily Telegraph
4 Ιουλίου 1963

«Ένας Μότσαρτ του καιρού μας»
W. Busch, 1956

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Η Μάνδρα του Αττίκ (1931-1944)

Μουσικοχορευτικό νούμερο στη Μάντρα. Δεξιά, στο πιάνο, ο Αττίκ. Δεκαετία του ‘30.

Η Μάνδρα του Αττίκ υπήρξε ένα δημοφιλές μέσο διασκέδασης παρουσιάζοντας σε Αθήνα και επαρχία τραγουδιστές, αυτοσχεδιαστικούς καλλιτέχνες και μίμους.

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Το ρεμπέτικο

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Το ρεμπέτικο τραγούδι εξελίχθηκε μέσα από την ελληνική μουσική παράδοση, του δημοτικού τραγουδιού και των κλέφτικων από τους κατοίκους των ελληνικών πόλεων. Στις αρχές του 1900 τα ρεμπέτικα αποτελούσαν το λαϊκό τραγούδι των φτωχών συνοικιών των κυριοτέρων πόλεων. Μετά την καταστροφή του 1922 έγινε μίξη των τραγουδιών μ' εκείνα της Μικράς Ασίας. Τότε εμφανίζονται και τα περισπούδαστα του είδους Καφέ Αμάν όπου το ρεμπέτικο τραγούδι άρχισε ν΄αναπτύσσεται ευρύτατα μέχρι το 1936 όταν και απαγορεύτηκαν θεωρούμενα ως τουρκοειδή.

Θα πρέπει να περάσουν αρκετά χρόνια, μέχρι να αποκατασταθεί ευρέως το είδος και οι σπουδαίοι δημιουργοί του. Σημαντικό ρόλο στην αναγνώριση της αυθεντικότητάς του έπαιξε η διάλεξη του 24 χρονου τότε Μάνου Χατζιδάκι στο θέατρο Τέχνης το 1949.

«Κατοχή. Πάνω σε μια γυμνή και παγωμένη άσφαλτο με μοναδικό φωτισμό την ψυχρή όψη ενός φεγγαριού, προχωράμε μ' ένα φίλο. Ενας λεπτός μα διαπεραστικός ήχος μπουζουκιού καθρεφτίζεται -λες- μες στην άσφαλτο και μας ακολουθεί βήμα προς βήμα. Ο φίλος μου προσπαθεί να μου εξηγήσει τη διάθεση φυγής και την έντονη εμμονή σ' αυτή τη διάθεση που κρατούν οι τέσσερις νότες του περιφερόμενου τότες τραγουδιού «Θα πάω εκεί στην αραπιά». Μάταια προσπαθούσε να μου μεταδώσει τη συγκίνησή του και να μου δείξει μαζί αυτό το αντίκρισμα που υπήρχε αυτής της «διάθεσης φυγής» - καθώς την ονόμαζε στην όλη δημιουργημένη ατμόσφαιρα της πολιτείας των Αθηνών...»

Αποσπάσματα από τη διάλεξη του Μάνου Χατζιδάκι στο θέατρο Τέχνης

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.

Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.

Αρχιτεκτονική

Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές

Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική

Εικαστικές Τέχνες

Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης

Επίλογος, Συντελεστές

Φωτογραφία που παρουσιάζει ζεϊμπέκηδες να χορεύουν μπροστά σε αξιωματικούς και οπλίτες του νεοτουρκικού στρατού.

Πειραιώτης μάγκας (1934)

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Αξίζει όμως να σημειωθεί ότι με τη κήρυξη του πολέμου το 1940 τελείως αυθόρμητα οι ρεμπέτες της εποχής έγραψαν αρκετά αξιόλογα ρεμπέτικα τραγούδια για τη νίκη που αν και δεν απαγορεύτηκαν επισκιάστηκαν από εκείνα του ελαφρού τραγουδιού, όπως χαρακτηριστικά τέτοια ήταν *Στης Πίνδου τα βουνά* του Μπαγιαντέρα:

«Ψηλά βουνά κι απάτητα
μανούλα μου περνούμε
Νεμέρσκα,Πίνδο,Μόροβα
και πάντοτε νικούμε…»

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Η ελληνική ζωγραφική και ο αστικός χώρος της Αθήνας

Στο τοπίο της ελληνικής κοινωνίας του Μεσοπολέμου, ο αστικός χώρος έγινε το σταυροδρόμι όπου συναντήθηκαν άνθρωποι και ιδέες. Μέσα στο νέο αυτό περιβάλλον, αλλάζει και η σχέση της τέχνης με τα καθημερινά προβλήματα της ζωής. Αυτό αντικατοπτρίζεται κυρίως στον τρόπο που η ελληνική ζωγραφική αποτυπώνει τις ιδεολογίες της εποχής.

Στο διάστημα μέχρι το 1922, έρχονται στο φως έργα που καθορίζουν το νέο πρόσωπο της νεοελληνικής τέχνης, τις νέες αναζητήσεις και τις πρώιμες κατακτήσεις της. Στο διάστημα 1922-1940, ολοκληρώνονται οι κατακτήσεις των δασκάλων της (Παρθένης, Μαλέας, Κόντογλου κυρίως), ενώ εμφανίζονται και σχεδόν ολοκληρώνονται οι ζωγράφοι της λεγάμενης γενιάς του'30 (Βασιλείου, Γκίκας, Τσαρούχης, Εγγονόπουλος, Μόραλης, Νικολάου κ.α.).

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Κ. Παρθένης, Γύρω από την Ακρόπολη (1909)

Σπ. Βασιλείου, Η οδός Πατησίων (1930)

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Από την *Ταράτσα* του Ρίζου (γύρω στο 1900) μέχρι το *Γιαπί* του Διαμαντόπουλου (μεταξύ 1931 και 1934) έχουμε μια εξελικτική διαδρομή, στην αρχή της οποίας η Αθήνα παρουσιάζεται ως στατικό, αναλλοίωτο και διακοσμητικό πλαίσιο, ενώ στο τέλος παίρνει τη μορφή αποσπασματικών αναφορών για μια πόλη που αλλάζει συνεχώς, ή τουλάχιστον βρίσκεται σε μια σχετική διαδικασία.

Ιάκωβος Ρίζος, *Στην Ταράτσα*, γύρω στο 1900.

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Δ. Διαμαντόπουλος, *Γιαπί*, 1928-1930

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.

Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.

Αρχιτεκτονική

Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές

Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική

Εικαστικές Τέχνες

Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης

Επίλογος, Συντελεστές

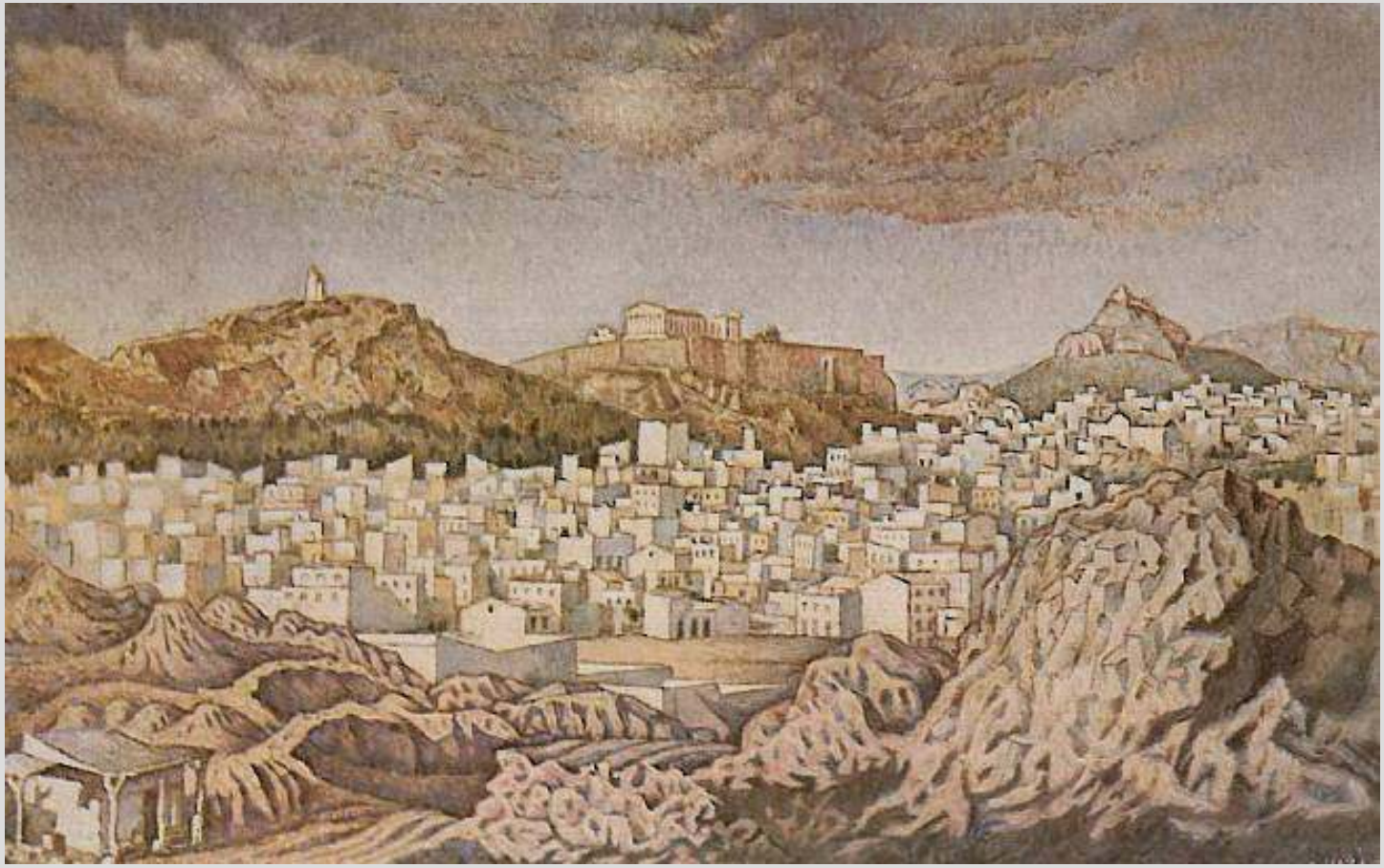

Ν. Χατζηκυριάκος-Γκίκας, Θέα της Αθήνας (1940)

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Εισαγωγή,
Χρονικό Πλαίσιο,
Boissonas.

Μεσοπόλεμος και
Μικρασιατική
Καταστροφή.

Αρχιτεκτονική

Πνευματική Ζωή,
Λογοτέχνες και Ποιητές

Κινηματογράφος,
Θέατρο και Μουσική

Εικαστικές Τέχνες

Κατακουζηνός,
Θεόφιλος,
Κατσίμπαλης

Επίλογος,
Συντελεστές

Σπ. Παπαλουκάς
Σπίτια στου Κυπριάδου (1938)

Γ. Μόραλης
Τοπίο της Αθήνας (1936)

Α. & Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ
ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ
ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Κωνσταντίνος Παρθένης
1878-1967

Αυτοπροσωπογραφία

Η Πλάγιά, 1908

Ευαγγελισμός, 1907-1910

Ο Κωνσταντίνος Παρθένης με την κοσμοπολίτικη παιδεία του (Ιταλία, Βιέννη, Παρίσι) κατάφερε να πραγματοποιήσει στην αρχή του 20ού αιώνα τη ρήξη με το καλλιτεχνικό κατεστημένο του Μονάχου.

Τις ποικίλες επιδράσεις που δέχτηκε κατάφερε να τις υποτάξει στο δικό του μοναδικό ύφος, που το χαρακτηρίζει ο ιδεαλισμός, η μουσική αίσθηση και ο ρυθμός.

Μετά την επαφή του με την παρισινή πρωτοπορία (1909 - 1911) και την επιστροφή του στην Ελλάδα, ο Παρθένης ερμηνεύει το ελληνικό φως με ζωηρότερα χρώματα, επηρεασμένος από τους μεταϊμπρεσιονιστές ζωγράφους και τους φωβιστές. Το 1930 ο **Κωνσταντίνος Παρθένης εκλέγεται καθηγητής στην Α.Σ.Κ.Τ. και αποτελεί** μια διαφορετική φωνή στη διδασκαλία της τέχνης που επηρεάζει βαθιά τους μαθητές του.

Μάχη του Ηρακλή με τις Αμαζόνες, 1921-1927

Λυκαβηττός, 1917-1919

Φαέθων, μετά το 1940

Στις επιρροές του Παρθένη προστίθενται τώρα οι βυζαντινοί αγιογράφοι και ο Θεοτοκόπουλος μέσα στον ιδεολογικό ορίζοντα της Γενιάς του ’30.

Στα έργα αυτής της περιόδου ανιχνεύουμε και την επίδραση του Κυβισμού ενώ στα ώριμα έργα του Παρθένη μας προτείνουν μια ιδεατή Ελλάδα του μύθου και της Ιστορίας όπου συμβιώνουν αρμονικά οι ολύμπιοι θεοί, οι βυζαντινοί άγιοι και οι ήρωες της Επανάστασης.

Τα ώριμα έργα του Παρθένη μοιάζουν με υπερφυσικά δρώμενα, με θεοφάνειες.

Α. & Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Γιώργος Μπουζιάνης (1885-1959)

Ο μεγαλύτερος και πιο αυθεντικός Έλληνας εξπρεσιονιστής θεωρείται ο Γιώργος Μπουζιάνης. Η ζωγραφική του επηρεάστηκε από την διαμονή του στην πατρίδα του Εξπρεσιονισμού, τη Γερμανία, όπου έζησε από το 1906 ως το 1935.
Ήταν ο μόνος από τους Έλληνες ζωγράφους της Σχολής του Μονάχου που έφτασε εκεί με ψυχική προδιάθεση να ενστερνιστεί το δίδαγμα της εξπρεσιονιστικής ζωγραφικής, της εθνικής σχολής της Γερμανίας. Ο Μπουζιάνης δημιούργησε ένα ζωγραφικό σύμπαν που κατοικείται από τα πάθη του ανθρώπου, τα οποία εξελίσσονται σε πάθη της μορφής και πάθη της ζωγραφικής ύλης.

Οι προσωπογραφίες του δεν είναι καθόλου στατικές, μια μικρή κλίση του σώματος ή μια ελαφριά προσποίηση στο πλάσιμο των ματιών μετατρέπει τη μορφή σε ενεργή παρουσία του πίνακα. Δίνει έμφαση στη έκφραση των ματιών και όπως και όλο σχεδόν το έργο του, είναι συμβολικές και ιδεαλιστικές.

«Εργοστάσιο κοντά στο κανάλι, Ντιέπ», 1930

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Με την σταδιακή εξαφάνιση του εξπρεσιονισμού και την άνοδο του ναζισμού, αναγκάστηκε να εγκαταλείψει και την Γερμανία, για να επιστρέψει τελικά το 1934 στην Ελλάδα.
Πριν επιστρέψει στην Ελλάδα, υπήρξε διαβεβαίωση ότι θα διοριζόταν καθηγητής στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών. Ο διορισμός αυτός τελικά δεν πραγματοποιήθηκε ποτέ, προς μεγάλη απογοήτευση του Μπουζιάνη. Επιπλέον, ο αθηναϊκός καλλιτεχνικός περίγυρος αντιμετώπισε τον ζωγράφο με αδιαφορία έως εχθρότητα. Η καταξίωση ήρθε πολύ αργότερα.

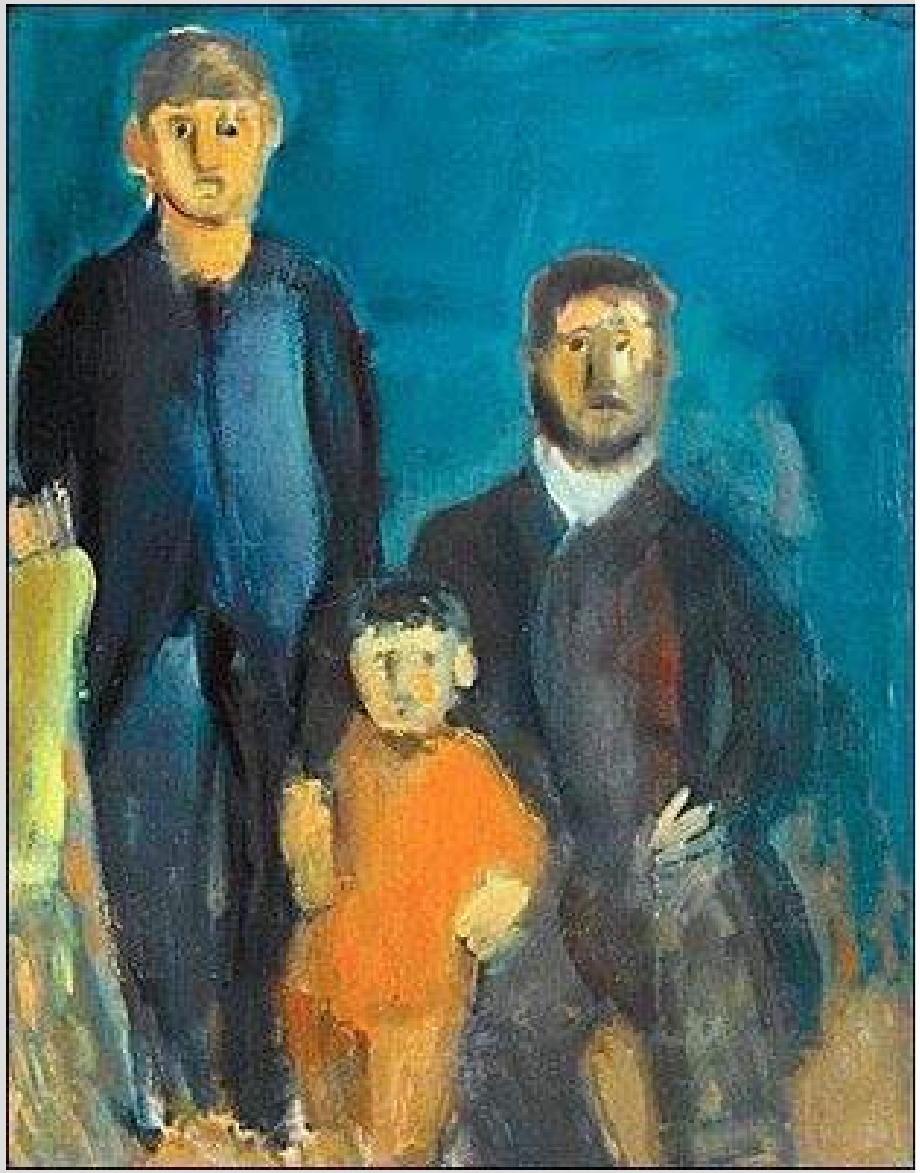

Πατέρας και γιος

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.

Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.

Αρχιτεκτονική

Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές

Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική

Εικαστικές Τέχνες

Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης

Επίλογος, Συντελεστές

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΟΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Σπύρος Παπαλουκάς (1892-1957)

Σε αντίθεση με τον Κόντογλου, ο φίλος του Σπύρος Παπαλουκάς προσεγγίζει την παράδοση μέσα από την εμπειρία της σύγχρονης τέχνης.

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Γιάννης Κεφαλληνός (1894-1957)

Ο Γιάννης Κεφαλληνός γεννήθηκε στην Αλεξάνδρεια, ανακάλυψε πολύ νωρίς την καλλιτεχνική του κλίση καί, σπούδασε Ιστορία της Τέχνης και ζωγραφική στη Γαλλία, όπου έζησε αρκετά χρόνια.

Επιστρέφει στην Ελλάδα το 1930, για να εκλεγεί καθηγητής στη Σχολή Καλών Τεχνών ένα χρόνο αργότερα, και οργανώνει το Εργαστήριο Χαρακτικής τελειοποιώντας την τεχνική αυτή.

Η σχέση του Κεφαλληνού με τους μαθητές του δεν ήταν ποτέ τυπική: ενδιαφερόταν και τους φρόντιζε σαν πατέρας. το αίσθημα της αλληλεγγύης και της δικαιοσύνης τον ωθούσαν στην υπεράσπιση των αδυνάτων και της ειρήνης.

Το 1954 εκλέγεται διευθυντής της ΑΣΚΤ. Υπό την ηγεσία του η Σχολή θα ενδιαφερθεί και θα πάρει θέση σε ζητήματα πολιτισμού, ελευθερίας ή ανθρωπίνων δικαιωμάτων φιλοτέχνησε με τους μαθητές του αφίσες που εμψύχωναν τον λαό κατά τον πόλεμο του '40.

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΟΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Φώτης Κόντογλου (1895-1965)

Σε ό,τι αφορά τις εικαστικές τέχνες, την τάση για την απεικόνιση του ελληνικού τοπίου την διαδέχεται τώρα μια ζωγραφική ανθρωποκεντρική. Ο Μικρασιάτης Φώτης Κόντογλου αναζητεί πηγές έμπνευσης αποκλειστικά στο Βυζάντιο και στην ανατολική παράδοση, απορρίπτοντας κάθε επαφή με τη δυτική τέχνη. Στις αλληγορικές και θρησκευτικές συνθέσεις του συγχωνεύονται επιδράσεις από την Αρχαιότητα, το Βυζάντιο και τα νεότερα ρεύματα. Η προσωπικότητα και οι ιδέες του θα επηρεάσουν πολλούς καλλιτέχνες της Γενιάς του ’30.

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Νίκος Χατζηκυριάκος Γκίκας (1906-1994)

Ο Νίκος Χατζηκυριάκος- Γκίκας ήταν σημαντικός ζωγράφος, γλύπτης, χαράκτης, εικονογράφος, συγγραφέας και ακαδημαϊκός.

Ονομάστηκε Πατριάρχης της ελληνικής ζωγραφικής καθώς δημιουργεί τοπία, εσωτερικά και νεκρές φύσεις σε ένα ύφος μετακυβιστικό, με φως και χρώμα ελληνικό.

Διετέλεσε καθηγητής στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και ιδρυτικό μέλος του ελληνικού τμήματος της "AICA" (Association Internationale des Critiques d'Art, Διεθνής Ένωση Κριτικών Τέχνης).

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Με σπουδές στην Αθήνα, δίπλα στον Παρθένη και στο Παρίσι, πραγματοποιεί την πρώτη του ατομική έκθεση το στην Galerie Percier, και παρουσιάζεται από τον Maurice Raynal της γαλλικής πρωτεύουσας. Στην Αθήνα εκθέτει για πρώτη φορά το 1928, με τον γλύπτη Μιχ. Τόμπρο. Στα 1935-1937, ο Γκίκας συνεργάζεται με τον Δημ. Πικιώνη, τον Τ. Παπατζώνη και τον Σ. Καραντινό στην έκδοση του περιοδικού *Το Τρίτο Μάτι*.
Έργα του καλλιτέχνη βρίσκονται σε ιδιωτικές συλλογές στην Ελλάδα και στην Εθνική Πινακοθήκη, στη Δυτική Ευρώπη και στις Ηνωμένες Πολιτείες, αλλά και σε πολλά μουσεία του εξωτερικού. (Musée d'art moderne, Παρίσι, Tate Gallery, Λονδίνο, Metropolitan Museum of Art, Νέα Υόρκη).
Το 1991, δώρισε ολόκληρη την προσωπική του συλλογή, μαζί με το σπίτι της οδού Κριεζώτου 3, στο Μουσείο Μπενάκη.

Γυναίκα που λιάζεται, 1931

Τα Λαϊκά Παιχνίδια, 1937

Α. & Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Γιάννης Μόραλης (1916-2009)

Ζωγράφος και χαράκτης, μια από τις πιο σημαντικές φυσιογνωμίες της ελληνικής τέχνης του 20ού αι., ομότιμος καθηγητής της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών.
Σε ηλικία δεκαπέντε ετών, έγινε δεκτός στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας, για να σπουδάσει κοντά στον Αργυρό, τον Γερανιώτη, τον Παρθένη και τον Κεφαλληνό ζωγραφική και χαρακτική. Το 1936 αποφοίτησε από την Σχολή Καλών Τεχνών και τον επόμενο χρόνο, με υποτροφία της Ακαδημίας Αθηνών, έφυγε για την Ρώμη. Στην συνέχεια εγκαταστάθηκε για σπουδές στο Παρίσι,
Έχει εικονογραφήσει βιβλία (Ελύτη, Σεφέρη κλπ.), δημιούργησε τοιχογραφίες, σχεδίασε σκηνικά και κουστούμια για το Εθνικό Θέατρο Ελλάδος, το Θέατρο Τέχνης του Κάρολου Κουν, τα μπαλέτα του Ελληνικού Χοροδράματος.
Ο Μόραλης τιμήθηκε πρώτη φορά με βραβείο ζωγραφικής το 19400. Το 1999 του απονεμήθηκε το μετάλλιο του Ταξιάρχη της Τιμής. Έργα του ανήκουν σε δημόσιες και ιδιωτικές σχολές στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Αυτοπροσωπογραφία»,1938

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΟΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΟΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Νίκος Εγγονόπουλος, 1907-1985

Ο Νίκος Εγγονόπουλος, ζωγράφος και ποιητής, υπήρξε ένας από τους συνεπέστερους εκπροσώπους του Υπερρεαλισμού στην Ελλάδα. Με επιρροές από το μεταφυσικό κόσμο του Τζόρτζιο Ντε Κίρικο και την βυζαντινή τέχνη προσπάθησε να εκφράσει την παγκοσμιότητα του ελληνισμού.

Φοίτησε στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών με δάσκαλο τον Κωνσταντίνο Παρθένη, ενώ παράλληλα παρακολουθούσε μαθήματα στο εργαστήριο του Φώτη Κόντογλου.

Το 1945 αποσπάστηκε από το Υπουργείο Δημοσίων Έργων, όπου εργαζόταν ως σχεδιαστής, στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο ως βοηθός στην έδρα Διακοσμητικής και Ελευθέρου Σχεδίου. Το 1949 συμμετείχε στην ίδρυση του καλλιτεχνικού ομίλου Αρμός με σκοπό την προώθηση μιας σύγχρονης αισθητικής πρότασης στον ελληνικό χώρο, μαζί με άλλα μέλη, όπως οι ζωγράφοι Χατζηκυριάκος-Γκίκας, Μόραλης και Τσαρούχης.

Ποιήματα του Εγγονόπουλου έχουν μεταφραστεί στο εξωτερικό και έχουν μελοποιηθεί από τους Νίκο Χατζηδάκη, το Νίκο Μαμαγκάκη και τον Αργύρη Κουνάδη.

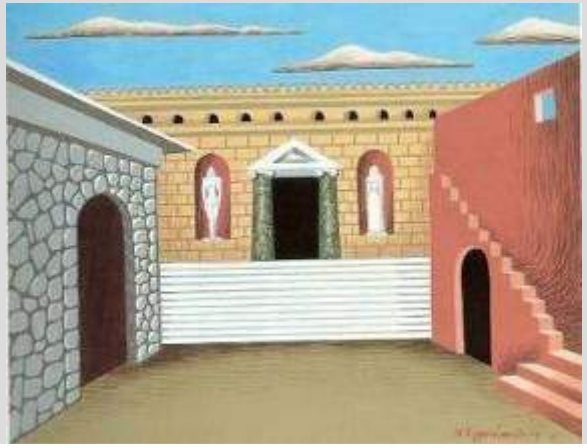

Μακέτα για την παράσταση *Ηλέκτρα* Σοφοκλή, σκηνοθεσία Κ. Κουν, σκηνικά / κοστούμια Ν. Εγγονόπουλος, Θίασος Κοτοπούλη 1938/9,

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.

Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.

Αρχιτεκτονική

Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές

Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική

Εικαστικές Τέχνες

Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης

Επίλογος, Συντελεστές

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΟΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Γιάννης Τσαρούχης (1910 - 1989)

Σπουδαγμένος στην Αθήνα και το Παρίσι, ο Γιάννης Τσαρούχης ακολουθεί μια μέση οδό ανάμεσα στη βυζαντινότροπη ζωγραφική του δασκάλου του Φώτη Κόντογλου, την παραδοσιακή οπτική του Θεόφιλου και άλλων λαϊκών ζωγράφων και τις αναζητήσεις του μοντερνισμού.

Συνδυάζοντας τις ιδεολογικές αναζητήσεις και τεχνικές κατακτήσεις των παραπάνω, ο Τσαρούχης δημιούργησε μια τέχνη εύληπτη, καθαρή και ουσιαστικά λαϊκή. Οι ευρύτεροι προβληματισμοί του πάνω στη γλώσσα, τη λογοτεχνία και το θέατρο του επέτρεψαν να ασκήσει σημαντική επιρροή σε μεταγενέστερους Έλληνες καλλιτέχνες αλλά και στο ευρύ κοινό.

Ο Τσαρούχης φωτογραφημένος από τον Αντρέα Εμπειρίκο το 1972

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Θεόφιλος, Τοπίον Κωνσταντινουπόλεως

Η «ανακάλυψη» του Θεόφιλου

Η Γενιά του ’30 ήταν εκείνη που στα πλαίσια της πίστης της για την δημιουργία της ελληνικής ταυτότητας πρόβαλε την αξία της τέχνης λαϊκών καλλιτεχνών, όπως είναι ο Θεόφιλος. Τον Θεόφιλο ανακάλυψε στο Πήλιο ο ζωγράφος Γεώργιος Γουναρόπουλος και φωτογράφισε κάποια έργα του. Μία επίσκεψη στο εργαστήριό του από τον τεχνοκρίτη και εκδότη Στρατή Ελευθεριάδη (Tériade) και τον Άγγελο Κατακουζηνό φύτεψε τον σπόρο του ενθουσιασμού για το έργο του ανάμεσα στους φίλους τους, εκπροσώπους της «γενιάς του ’30». Το έδαφος ήταν γόνιμο: η «απλοϊκή» *naïve* τέχνη γινόταν όλο και δημοφιλέστερη ανάμεσα στους επαΐοντες της δυτικής Ευρώπης ενώ οι σπουδαγμένοι στο εξωτερικό Έλληνες καλλιτέχνες και στοχαστές που ενηλικιώθηκαν με την καταστροφή του 1922 αναζητούσαν ένα εναλλακτικό όραμα για τον ελληνισμό, πέρα από τον αρχαιόπληκτο νεοκλασικισμό και τη βυζαντινόπληκτη «μεγάλη ιδέα». Η λύση ήταν ο λαϊκός πολιτισμός, ο οποίος στο πρόσωπο του Θεόφιλου επιβίωσε του ακαδημαϊσμού και της ηθογραφίας του δέκατου ένατου αιώνα. Η τέχνη του ήταν αυθόρμητη, καθαρή, έμοιαζε να πηγάζει από τοιχογραφίες σε ξωκκλήσια της Μάνης ή κεντήματα της Κρήτης. Αποτελούσε την πανάκεια για την αποξένωση των Ελλήνων από τις πραγματικές τους ρίζες. Η πρώτη έκθεση Θεόφιλου έγινε το 1946 στο σπίτι των Κατακουζηνών και ένα χρόνο αργότερα στο Βρετανικό Ινστιτούτο (British Institute) με τη συμβολή του διευθυντή Rex Warner (1905-1986, στην Αθήνα 1945-1947).

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.

Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.

Αρχιτεκτονική

Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές

Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική

Εικαστικές Τέχνες

Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης

Επίλογος, Συντελεστές

Ο Γιώργος Σεφέρης υπογράφει το βιβλίο επισκεπτών στα εγκαίνια του Μουσείου Θεόφιλου το 1965.

Ο Άγγελος Κατακουζηνός στα εγκαίνια του Μουσείου Θεόφιλου το 1965.

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Η προσπάθεια για την ανάδειξη του έργου του Θεόφιλου με συντονιστές τον Άγγελο Κατακουζηνό στην Αθήνα και τον Tériade στο Παρίσι δεν ήταν εύκολη. Κατηγορήθηκαν για την προτίμησή τους στον «παλαβό μπογιατζή» και θεωρήθηκε ότι υπονόμευαν την «καθαρότητα» του ελληνισμού. Ο Κατακουζηνός προσπαθούσε από τις αρχές του ΄30 να οργανώσει έκθεση με τα 150 έργα του Θεόφιλου που του είχε εμπιστευτεί ο Tériade αλλά τα ιστορικά γεγονότα δεν του το επέτρεψαν. Η πρώτη έκθεση έγινε τελικά το 1946 στην οικία του, αλλά κατέβηκε σε 15 ημέρες λόγω αντιδράσεων. Λίγα χρόνια αργότερα τα έργα αυτά παρουσιάστηκαν στο Παρίσι και όπως έγραψε ο Κατακουζηνός: Ο αλήτης με τη λερή φουστανέλλα, ο παλαβός μπογιατζής [...] κάνει έκθεση στα παλάτια του Λούβρου στο Παρίσι, και [...] θρονιάζεται με τα τσαρούχια του πλάι στους Λουδοβίκους…» Ο Κατακουζηνός συνέχισε τις προσπάθειές του μαζί με τη βοήθεια των πνευματικών ανθρώπων της εποχής του. Αγνοώντας όλες τις δυσκολίες κατάφερε μετά από δεκαετίες συστηματικής δουλειάς να εγκαινιάσει σαν πρόεδρος μια τιμητικής επιτροπής το μουσείου Θεόφιλου τον Αύγουστο του 1965 στη Λέσβο.

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.

Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.

Αρχιτεκτονική

Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές

Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική

Εικαστικές Τέχνες

Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης

Επίλογος, Συντελεστές

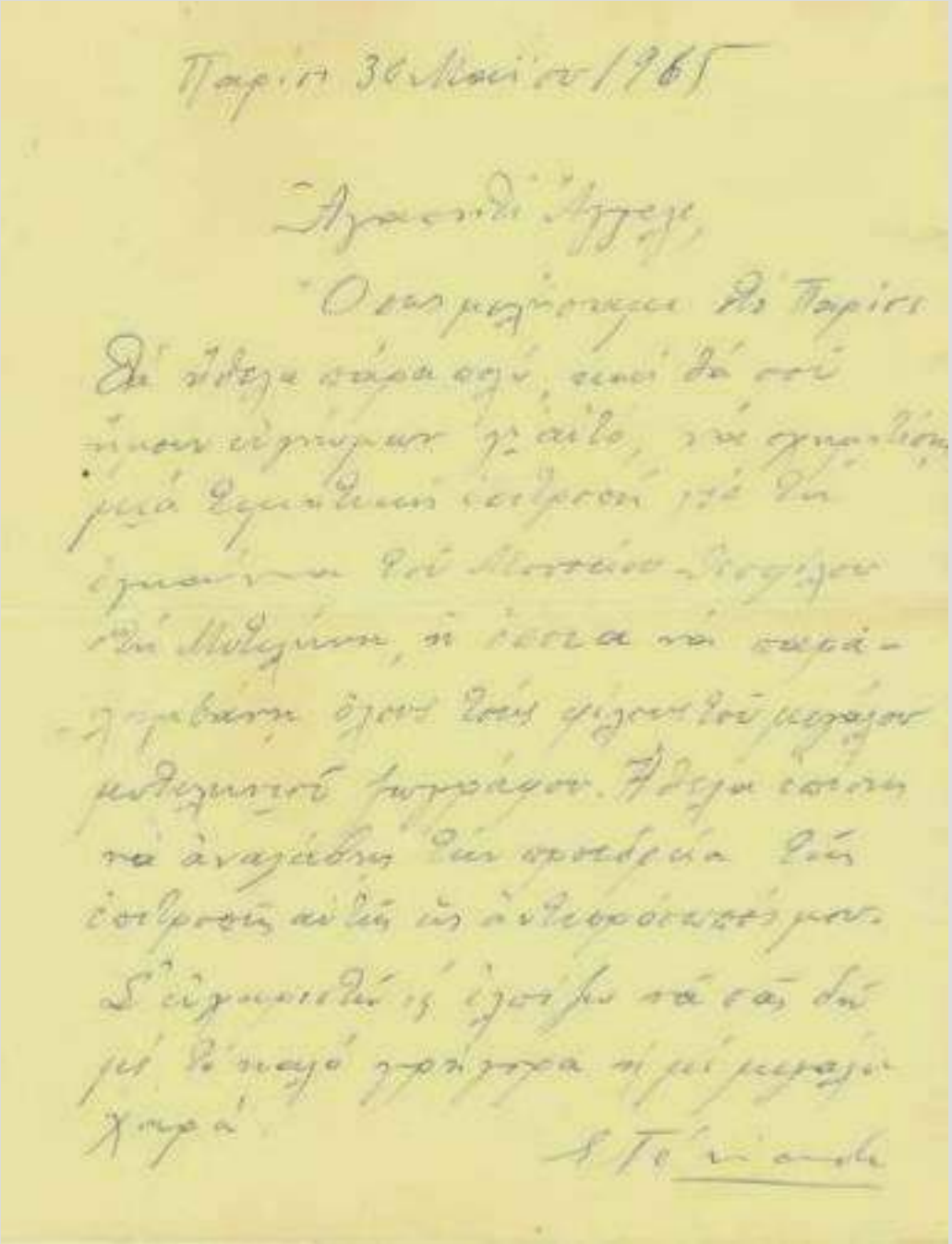

Παρίσι 30 Μαΐου 1965

Αγαπητέ Άγγελε,

Θ. Τεριάδε

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ ΛΟΝΗΣΤΑ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Η επιστολή του Teriade στον Άγγελο Κατακουζηνό για την ανάθεση της προεδρίας για την τιμητική επιτροπή για τα εγκαίνια του μουσείου Θεόφιλου.

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Η φιλοσοφία ζωής του Άγγελου Κατακουζηνού (1902-1982)

- Σπούδασε στη Γαλλία νευρολογία και ψυχιατρική και γνώρισε παγκόσμια αναγνώριση. Υπήρξε αδελφικός φίλος με τον Ν.Χ Γκίκα και διατηρούσε στενές σχέσεις με τους εκπροσώπους της γενιάς του'30, προσφέροντας αμισθί τις υπηρεσίες του.
- Τα χρόνια της Κατοχής συνέταξε με τη βοήθεια συναδέλφων του σχέδιο για την οργάνωση της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης όταν θα απελευθερωνόταν η χώρα.
- Παράλληλα με την ιατρική αγωνίστηκε για όσα πίστευε πως θα βελτίωναν την ποιότητα ζωής στη χώρα του και θα αναδείκνυαν τους πολιτιστικούς θησαυρούς της. Αφιερώθηκε στην ανάδειξη του Θεόφιλου από το 1925 μέχρι το τέλος της ζωής του και πέτυχε τη δημιουργία του Μουσείου Θεόφιλου.
- Δημιούργησε σχέσεις με τους πνευματικούς ανθρώπους της Γαλλίας και οργάνωσε συμπόσιο με τον Albert Camus και Έλληνες διανοούμενους που συζήτησαν για το μέλλον του Ευρωπαϊκού Πολιτισμού το 1956.

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΟΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

- Το 1954 οργάνωσε στο σπίτι του την «πρώτη έκθεση Ελληνικής Μοντέρνας Τέχνης» προς τιμήν του Marc Chagall.
- Συμετείχε στην Ίδρυση της Ελληνοαμερικανικής Ένωσης και παρέμεινε πρόεδρός της για 12 έτη.
- Κινητοποίησε τον πνευματικό κόσμο και τον τύπο και διέσωσε από την αντιπαροχή την οικία Μαυρομιχάλη, όπου στεγάζεται σήμερα το παράρτημα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Ελλάδα.
- Επί 30 έτη προσέφερε εθελοντική εργασία στο Institut Pasteur ως μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και ως Πρόεδρος και τιμήθηκε για την προσφορά του από την Γαλλική Κυβέρνηση.

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.

Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.

Αρχιτεκτονική

Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές

Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική

Εικαστικές Τέχνες

Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης

Επίλογος, Συντελεστές

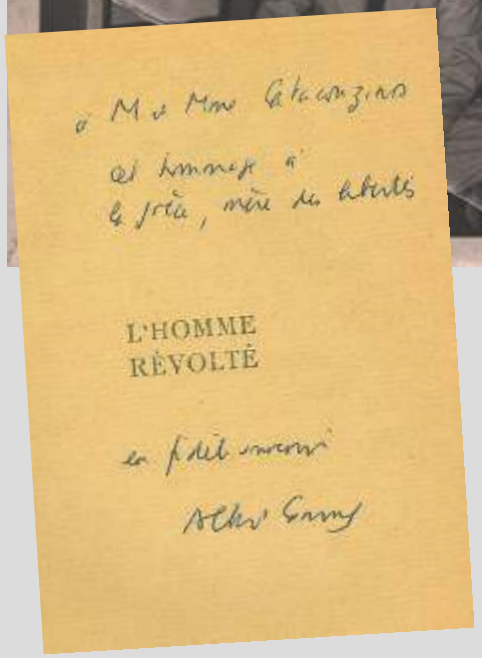

Ο Marc Chagall Με τον Άγγελο και τη Λητώ Κατακουζηνού
για την έκθεση που οργανώθηκε στην οικία τους προς τιμή του, το 1954
Διακρίνονται ο Γιάννης Μόραλης και ο Γιάννης Τσαρούχης.

Α.&Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ
ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ
ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Αφιέρωση του Albert Camus στους Κατακουζηνούς στο βιβλίο του
Επαναστατημένος Άνθρωπος: «Τιμώντας την Ελλάδα την μητέρα των ελευθεριών».

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Γιώργος Κατσίμπαλης (1899-1978)

Υπήρξε ο αφανής ήρωας της γενιάς του ’30 αφού δεν άφησε δικό του λογοτεχνικό έργο πέρα από κάποιες σπουδαίες βιβλιογραφίες αλλά υπερασπίστηκε το έργο των άλλων.

Μυθιστορηματική μορφή που παρουσιάστηκε από το νομπελίστα Χένρι Μίλλερ στο βιβλίο του *Ο Κολοσσός του Μαρουσίου*, αφιέρωσε τη ζωή του στην προστασία και ανάδειξη των πνευματικών μορφών της χώρας.

Ήταν οπαδός του δημοτικισμού. Αφιερώθηκε στο έργο του Κωστή Παλαμά και δε δίστασε στην κηδεία του ανάμεσα στους κατακτητές να ξεσηκώσει το πλήθος που ακολουθούσε τραγουδώντας πρώτος τον Εθνικό Ύμνο.

Το μεγαλύτερο μέρος της περιουσίας του χρηματοδό-τησε το Ίδρυμα Παλαμά και λογοτεχνικά περιοδικά για να αναδείξει το έργο των σύγχρονων δημιουργών. Έπαιξε μεγάλο ρόλο στις μεταφράσεις των έργων τους και στις κριτικές που δημοσιεύτηκαν για αυτά σε όλο τον κόσμο αφού δεν δίσταζε να ταξιδέψει σε μια άλλη ήπειρο για να συναντήσει έναν κριτικό και να τον πείσει για την αξία του έργου.

Σε όλη του τη ζωή φιλοξενούσε και έπειθε ξένους πνευματικούς ανθρώπους της εποχής να επισκεφτούν την Ελλάδα και να γίνουν φίλοι της.

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Χένρι Μίλερ: αποσπάσματα από τον *«Κολοσσό του Μαρουσιού»*

«Οι άνθρωποι φαίνονται να εκπλήσσονται και να γοητεύονται όταν μιλάω για την επίδραση που είχε πάνω μου αυτό το ταξίδι μου στην Ελλάδα. Λένε ότι με ζηλεύουν και ότι εύχονται να μπορέσουν μια μέρα να πάνε κι αυτοί εκεί. Γιατί δεν πάνε; Διότι κανένας δεν μπορεί να χαρεί την εμπειρία που ποθεί αν δεν είναι έτοιμος γι' αυτή. Οι άνθρωποι σπάνια εννοούν αυτό που λένε. […]

Ο φίλος μου ο Κατσίμπαλης για τον οποίο έγραψα αυτό το βιβλίο, θέλοντας να δείξω την ευγνωμοσύνη μου σ' αυτόν και τους συμπατριώτες του, ελπίζω να με συγχωρέσει που υπερέβαλα συγκρίνοντας τις αναλογίες του με εκείνες του Κολοσσού. […]

Η ελληνική γη ανοίγει μπροστά μου σαν το Βιβλίο της Αποκάλυψης. …
Το φως της Ελλάδας μου άνοιξε τα μάτια, διαπέρασε τους πόρους μου, διεύρυνε ολόκληρη την ύπαρξή μου. Γύρισα πίσω στον κόσμο, έχοντας βρει το πραγματικό κέντρο και το πραγματικό νόημα της επανάστασης. […]

Καμιά πολεμική σύγκρουση ανάμεσα στα έθνη της γης δεν μπορεί να διαταράξει αυτή την ισορροπία. Μπορεί η ίδια η Ελλάδα να περιπλακεί, όπως περιπλεκόμαστε εμείς τώρα, αλλά αρνούμαι κατηγορηματικά να είμαι οτιδήποτε λιγότερο από πολίτης του κόσμου το οποίο σιωπηλά διακήρυξα ότι είμαι όταν στάθηκα στον τάφο του Αγαμέμνονα. Από τότε και μετά η ζωή μου αφιερώθηκε στην αποκατάσταση της θεϊκότητας του ανθρώπου. Ειρήνη σε όλους τους ανθρώπους, εύχομαι, και μια πιο άφθονη ζωή!»

Εισαγωγή, Χρονικό Πλαίσιο, Boissonas.
Μεσοπόλεμος και Μικρασιατική Καταστροφή.
Αρχιτεκτονική
Πνευματική Ζωή, Λογοτέχνες και Ποιητές
Κινηματογράφος, Θέατρο και Μουσική
Εικαστικές Τέχνες
Κατακουζηνός, Θεόφιλος, Κατσίμπαλης
Επίλογος, Συντελεστές

Επίλογος

Τα δύσκολα χρόνια του Μεσοπολέμου ανέδειξαν στα πολιτιστικά πράγματα της χώρας μια ομάδα δημιουργών που έμεινε γνωστή ως «Γενιά του'30».

Η ποιότητα του έργου και της προσφοράς της έτυχε παγκόσμιας αναγνώρισης και χάρισε στην Ελλάδα δύο Νόμπελ Λογοτεχνίας.

Ακόμα και οι λιγότερο γνωστοί αυτής της γενιάς διακρίνονταν από την ποιότητα του έργου τους που συγκινεί μέχρι σήμερα.

Η γνωριμία και κατανόηση του έργου τους, το παράδειγμά τους και η επαφή με χώρους αφιερωμένους στο έργο τους μπορούν να αποτελέσουν έμπνευση για νέες δημιουργίες.

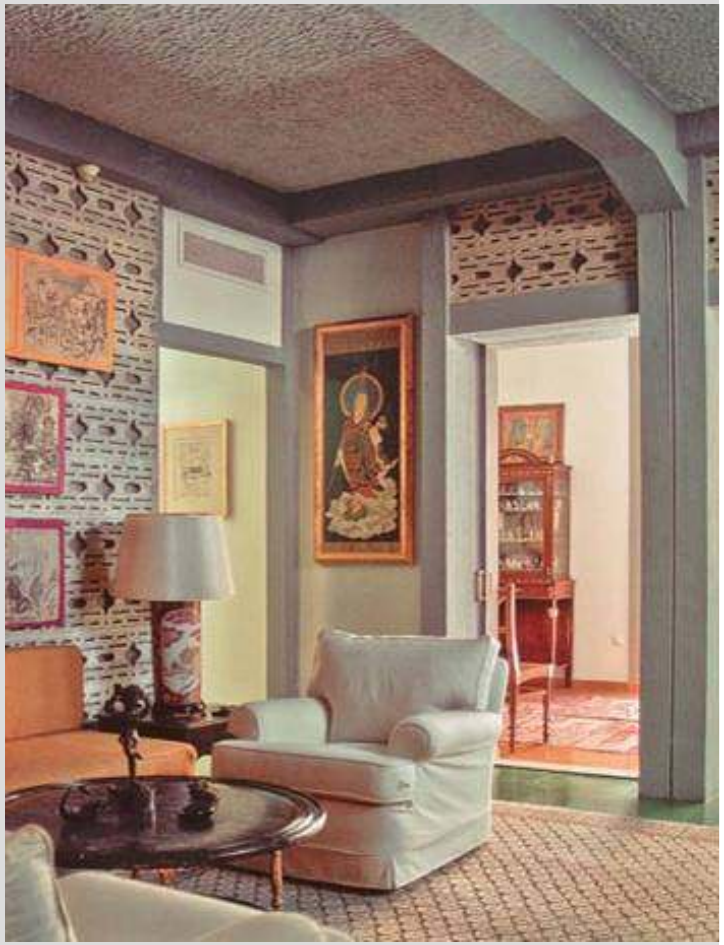

ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

Φωτογραφία από την Πινακοθήκη Νίκου Χατζηκυριάκου-Γκίκα, Μουσείο Μπενάκη

Συντελεστές

Ιδέα, έρευνα και σχεδιασμός εκπαιδευτικού προγράμματος:
Σοφία Πελοποννησίου-Βασιλάκου, μουσειολόγος και Επιμελήτρια της Οικίας Κατακουζηνού

Συνεργάτες
Ξένη Μπαλωτή
Γιώργης Μαγγίνης
Κωνσταντίνα Σιούντρη
Μαρία Μαγκαλάρη

Επιμέλεια ψηφιακής παρουσίασης
Γιώργης Μαγγίνης

Γραφιστικός σχεδιασμός αφίσας
Ειρήνα Βούλγαρη

Ευχαριστίες για τον συμβουλευτικό τους ρόλο:
Γιάννης Ζέρβας
Αλεξάνδρα Σέλελη
Αναστασία Τσαγκάρη
Φλωρεντία Φραγκοπούλου

Ευχαριστίες στους Συντελεστές Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων Αττικής για την οργάνωση και συντονισμό παράλληλης εκδήλωσης στην οποία παρουσιάστηκε και το εκπαιδευτικό πρόγραμμα:
Οργάνωση - Συντονισμός Ορέστης Βαβατσιούλας - Κωνσταντίνα Σιούντρη

Συμμετοχή Πάνος Χριστοδούλου, Σωτηρία Καλοζούμη, Ελένη Οικονομοπούλου, Νίκος Αργυρίου

Επιμέλεια κειμένων σε σχέση με τον τομέα της Αρχιτεκτονικής στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα:
Κωνσταντίνα Σιούντρη, Βάσω Ρούσση, Ελένη Αγγελοπούλου

Α. & Λ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΓΕΛΟΥ & ΛΗΤΩΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ

© Ίδρυμα Άγγελου και Λητώς Κατακουζηνού @ Σοφία Ε. Πελοποννησίου-Βασιλάκου
Εικόνες από το αρχείο της ΕΡΤ και άλλες πηγές, με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.